

บทที่ 2

โครงสร้างการผลิตและการตลาดยางพาราไทย

1. ประวัติของยางพารา

ยางพารามีความเป็นมา โดยแบ่งเป็นช่วงระยะเวลา 3 ช่วง คือ การโยกย้ายแหล่งปลูกยาง การค้นพบวิธีการกรีดยาง วิทยาการของอุตสาหกรรมยาง

1.1 การโยกย้ายแหล่งปลูกยาง

ยางพารามีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า "Hevea brasiliensis" คำว่า "พารา" เป็นชื่อเมืองท่าส่งออกในแม่น้ำอเมซอน ประเทศบราซิลซึ่งตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาใต้และเป็นเมืองที่มีความสำคัญของประเทศบราซิลสมัยที่ส่งยางเป็นสินค้าออกไปยังประเทศยุโรป และ อเมริกา¹ ยางพารามีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่บนที่ราบสูงทาบาใจ (Tapajos Plateau) ลุ่มน้ำอเมซอนประเทศบราซิลในทวีปอเมริกาใต้ในปีพุทธศักราช 2416² Mr.Farris เจ้าหน้าที่อังกฤษในอเมริกาใต้ได้ส่งเมล็ดยาง 2,000 เมล็ด ไปประเทศอังกฤษตามคำขอของ James Collins สวนพฤกษชาติคิว (Kew Botanic Garden) ได้เพาะงอกได้ 12 ต้น 6 ต้นถูกส่งไปพยายามปลูกที่สวนพฤกษชาติกัลกัตตา ประเทศอินเดียแต่ตายหมดในพุทธศักราช 2419³ Henry A. Wickham (ได้รับยศเป็น Sir ในเวลาต่อมา) ได้ส่งเมล็ดยาง 70,000 เมล็ดไปประเทศอังกฤษเพาะงอก 2,000 ต้น กล้ายาง

---

¹ธนาคารกสิกรไทย, "เอกสารวิชาการยางพารา" (กรุงเทพฯ: อัมรินทร์การพิมพ์, 2524), หน้า 3

²Wycherey, P.R. 1968 . Introduction of Hevea to the Grient. The Planter 44 : 127-137

³เรื่องเดียวกัน , หน้า 127-137

1,900 ตัน จากการรอกครั้งนี้ได้ถูกส่งไปปลูกที่สวนพฤกษชาติศรีลังกา ในปีเดียวกัน ขาง 22 ตันจากกลุ่มนี้ได้ถูกส่งต่อมาปลูกที่สวนพฤกษชาติสิงคโปร์ 12 ตัน และที่ กัวลาแกงซา รัฐเปรีด ประเทศมาเลเซีย 10 ตัน เมล็ดพันธุ์จากขาง 22 ตันนี้คือต้นพันธุ์ของขางที่ปลูกในเอเชีย ถึงปัจจุบันนี้

การนำพันธุ์ขางจากอเมริกาใต้ ไปปลูกที่ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียดังกล่าวนี้ว่าเป็นการวางรากฐานให้เกิดสวนขางในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียอาคเนย์เป็นอย่างมากและเนื่องจากดินฟ้าอากาศในภูมิภาคเอเชีย มีฝนตกชุกตลอดปีมีดินอุดมสมบูรณ์ การคมนาคมสะดวก มีท่าเรือสำหรับขนถ่ายสินค้าได้ทุกฤดูกาล แรงงานหาง่ายและมีอัตราค่าแรงต่ำ เนื่องจากมีชาวจีนและชาวอินเดียอพยพมาทำมาหากินกันมาก จึงส่งผลให้การปลูกขางในภูมิภาคนี้ขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว

1.2 การค้นพบการกรีดยาง

ส่วนของขางพาราที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจคือน้ำยาง ซึ่งสามารถนำไปแปรรูปเพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่าง ๆ มนุษย์จึงได้พยายามคิดค้นหาวิธีเอาน้ำยางออกมาโดยในระยะแรกใช้วิธีสับหรือเจาะลำต้นซึ่งเป็นวิธีการดั้งเดิมที่ ใช้กับขางป่า (wild rubber) ทั้งในบราซิลช่วงปีพุทธศักราช 2424-2425 และในเอเชียเมื่อปีพุทธศักราช 2432 Sir Frank Swettenham ผู้ว่าการรัฐเปรีด ประเทศมาเลเซีย ได้ทดลองสับและเจาะต้นขางอีกครั้งหนึ่งปรากฏว่าไม่ได้ผล จึงลงความเห็นว่าขางพารา เป็นพืชที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาปลูกในประเทศมาเลเซีย จึงสั่งให้ทำลายต้นขางที่นำมาปลูกในประเทศมาเลเซียทั้งสิ้น เช่นว่านี้ได้ฝังอยู่ในวงการรัฐบาลและราษฎรมาก จนในปีพุทธศักราช 2433 นายริดเลย์ (H.N. Ridley) นักพฤกษศาสตร์และผู้อำนวยการสวนพฤกษชาติที่สิงคโปร์ (ต่อมาได้เลื่อนยศเป็น Sir จากผลงานการค้นพบวิธีการกรีดยาง) ค้นพบว่าการสับหรือเจาะต้นขางโดยไม่เอาเปลือกขางออก น้ำยางที่ออกมามักจะแห้งและอดทางไหลของน้ำยาง ความลึกของรอยสับก็ประมาณไม่ได้ว่าสับไปลึก

เท่าใด จึงได้ออกแบบมีดกรีดยางแบบสีกกับทำมีดเล็ก ๆ ไว้ดอกเจาะเอาเปลือก ออกเพียงเบา ๆ ปรากฏว่าทุกครั้งที่ยกรีดด้วยวิธีนี้ น้ำยางจะไหลออกมาเป็นจำนวนมาก จึงได้รายงานเรื่องนี้ไปยังกรุงลอนดอนในปีพุทธศักราช 2434 พร้อมทั้งได้ ส่งตัวอย่างยางที่กรีดได้ไปด้วยปรากฏว่าได้รับความสนใจและมีผู้นำไปทดลองและ ดัดแปลงมีดกรีดยางให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การค้นพบของริดเลย์ สร้างคุณูปการอัน ยิ่งใหญ่ให้กับชาวสวนยางจนมีผู้กล่าวกันว่า "ริดเลย์เป็นผู้จุดประกายส่องทางให้ ชาวสวนยาง"

1.3 วิวัฒนาการของอุตสาหกรรมยาง

อุตสาหกรรมยางช่วงก่อนพุทธศักราช 2382 นั้นเป็นอุตสาหกรรมที่ มีการแปรรูปเป็นวัตถุดิบสำเร็จรูปอย่างง่าย ๆ โดยเริ่มตั้งแต่ Joseph Pristly ได้พบว่ายางมีคุณสมบัติพิเศษสามารถนำมาลบดินสอได้จึงเรียกว่า Rubber นับแต่นั้นเป็นต้นมาและได้เริ่มมีการนำออกวางตลาดขายในปีพุทธศักราช 2315 ก่อนหน้านั้นได้มีการนำยางมาใช้ประโยชน์ มาทำวัตถุดิบสำเร็จรูปอย่างหยาบ ๆ ในรูป ของขวดบรรจุน้ำ (Crude bottle) รองเท้ายาง (Crude footwear) เสื้อ กันฝนและลูกบอลสำหรับเล่นกีฬา⁴

ในปีพุทธศักราช 2334 Samuel Peal ได้ค้นพบวิธีทำยางละลายโดยใช้น้ำมันสนเพื่อนำไปทำเสื้อกันฝนและในปีพุทธศักราช 2366 Charles Macintosh ได้นำผลผลิตผ้ายางกันฝนออกจำหน่ายในประเทศอังกฤษ

การผลิตผลิตภัณฑ์ยางเริ่มเป็นในรูปเชิงอุตสาหกรรมภายหลังจากที่ Thomas Hancock ชาวอังกฤษได้ประดิษฐ์เครื่องมือกรีดยางให้แผ่นบางเรียกว่า Masticator ได้สำเร็จระหว่างปีพุทธศักราช 2363-2380 ซึ่งมีคุณอนันต์ต่อวงการอุตสาหกรรมยางเราจึงยกย่อง Hancock เป็น "บิดาแห่งอุตสาหกรรมยาง"

⁴ ษนาคารกสิกรไทย, อ่างแล้ว , หน้า 4

อุตสาหกรรมยางที่เกิดขึ้นก่อนปีพุทธศักราช 2382 นี้ล้วนแต่เป็น อุตสาหกรรมยางคืนรูป (Unvulcanized rubber) ซึ่งผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ดังกล่าว นี้มีข้อเสียคือเมื่อถูกความร้อนจะมีลักษณะอ่อนตัวลงและเหนียวเหนอะหนะเมื่อกระทบ กับความเย็น เช่น อากาศในฤดูหนาวก็จะมีรอยแตกมีข้อจำกัดในการใช้วัสดุที่ต้อ งกระทบกับแสงความร้อน ตลอดจนมีปัญหาการรวมตัวกับออกซิเจน (Oxidation)

1.3.2 อุตสาหกรรมยางช่วงหลังปีพุทธศักราช 2382

เนื่องจากยางคืนรูปมีข้อจำกัดในการใช้ เพราะว่าจะเกิดปัญหาเมื่อ กระทบแสงความร้อนรวมทั้งเกิดปัญหา Oxidation , Charles Goodyear ได้พยายามทดลองแก้ปัญหาเหล่านี้ระหว่างปีพุทธศักราช 2382 -2386 และได้พบว่า เมื่อเอาขางมาผสมกับกำมะถันและตะกั่วขาวนำไปช่างไฟหรือให้ความร้อนแล้ว แม้ว่ายางนั้นจะกระทบกับความร้อนหรือความเย็นจัด ยางนั้นจะมีคุณสมบัติเปลี่ยน แปลงไปจากเดิมน้อยมากขบวนการนี้เรียกว่า Vulcanization ดังนั้น Charles Goodyear จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้พบวิธีการทำขางคงรูปเป็นคนแรก

การค้นพบกรรมวิธีการทำขางคงรูปนี้เป็นระยะเวลาใกล้เคียงกับที่ James Watt ประดิษฐ์เครื่องจักรไอน้ำสำเร็จยังผล ให้สามารถนำมาดัดแปลง เป็นรถยนต์แทนรถม้า ทำให้ความต้องการใช้ขางได้เติบโตสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว^๕

1.4 ขางพาราในประเทศไทย

ประวัติการปลูกขางพาราในประเทศไทย ไม่มีการบันทึกหรือประวัติที่ แน่นนอนแต่เป็นที่เข้าใจกันว่าในราวปีพุทธศักราช 2442-2444 พระยารัษฎานุประดิษฐ์ มหิศรภักดีในสมัยที่ยังเป็นเจ้าเมืองตรังอยู่ ได้เป็นผู้นำต้นขางมาปลูกที่อำเภอกันตัง เป็นครั้งแรกและได้นำพันธุ์ขางออกแจกจ่ายแก่ราษฎร^๖ ส่งเสริมให้มีการปลูกขาง

^๕ อเนก โรจนไพฑูริย์, "การพัฒนาอาชีพการทำสวนขางในภาคใต้", (วิทยานิพนธ์นักศึกษาวិชาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 29, 2529-2530), หน้า 10

อย่างจริงจังขึ้นซึ่งต่อมาชาวบ้านได้เรียกขานกันว่า "เทศา" สำหรับการแผ่ขยายการทำสวนยางไปทางภาคตะวันออกนี้ หลวงราชไมตรี เป็นผู้นำพันธุ์ยางจากภาคใต้ไปปลูกที่จังหวัดจันทบุรีในปีพุทธศักราช 2454 ซึ่งตามที่ประเทศไทยเริ่มปลูกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2444 ที่กล่าวมานั้นเป็นเรื่องแต่ในสมัยนั้น เป็นเรื่องของเอกชนจัดทำ และผลิตออกจำหน่ายกันเอง รัฐมิได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับช่วยเหลืออะไรมากนักจนถึงกระทั่งปี พ.ศ. 2453 ทางราชการได้เริ่มสนใจในกิจการด้านกสิกรรมยิ่งขึ้น และจะส่งเสริมพืชสำคัญ ๆ เพื่อให้เป็นสินค้าออกของประเทศ เช่น ข้าว ฝ้าย ยางพาราและมะพร้าว โดยทำการส่งเสริมให้ปลูกกันตามภาคต่าง ๆ ของประเทศที่มีดินฟ้าอากาศ เหมาะสมสำหรับพืชชนิดนั้น ๆ เช่นส่งเสริมให้มีการปลูกยางพารา และ มะพร้าวในภาคใต้ เลียงไหมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างสวนเงาะ ทุเรียนในภาคตะวันออก เป็นต้น

ในระยะต่อ ๆ มาปรากฏว่ายางพารามีการปลูกแพร่หลายกันมากขึ้นและเป็นสินค้าออกที่สำคัญของประเทศชนิดหนึ่ง เพราะโลกมีความต้องการยางเพื่อนำไปใช้ในกิจการได้หลายอย่าง จึงทำให้ประเทศต่าง ๆ ที่มีดินฟ้าอากาศเหมาะสมสำหรับการปลูกยางทำการปลูกและทำการผลิตยางส่งเป็นสินค้าออกแข่งขันกันเป็นการใหญ่ เป็นเหตุให้ราคายางตกต่ำลงอย่างน่าวิตกต่อสถานการณ์ดังกล่าวย่อมทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้มีอาชีพทำสวนทั่วไปเพื่อที่จะรักษาราคายางให้อยู่ในระดับที่พอจะให้เจ้าของสวนยางทำการปลูกยางต่อไปไม่ละทิ้งไปประกอบอาชีพอย่างอื่นและเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศด้วย

ในระหว่าง พ.ศ. 2477-2482 ประเทศที่ปลูกยางรวมทั้งประเทศไทยได้ร่วมกันทำความตกลงควบคุมจำกัดยางระหว่างประเทศ เพื่อจำกัดการผลิตยางรวมทั้งการส่งยางออกนอกประเทศโดยให้ส่งออกได้ไม่เกินกว่าโควต้าที่กำหนดให้แต่เนื่องจากสงครามโลกครั้งที่ 2 อุบัติขึ้นในปี พ.ศ. 2480 ประเทศที่เป็นภาคีสมาชิก เช่น ไทย อินโดนีเซีย มลายู ฯลฯ ไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามข้อตกลงได้จึงคงเหลือบางประเทศ เช่น อังกฤษ อินเดีย เนเธอร์แลนด์ เท่านั้น ที่ยังคงปฏิบัติตามข้อตกลงในการควบคุมจำกัดยางระหว่างประเทศต่อไป จนถึงวันที่

30 เมษายน พ.ศ. 2487 ซึ่งเป็นวันสิ้นอายุสัญญา โดยได้มีการต่ออายุสัญญากันต่อไป

ต่อมาในปี พ.ศ. 2487 หลังจากที่มีความตกลงในความคุ้มครองจำกัดขางระหว่างประเทศสิ้นสุดลง โดยมีประเทศที่ผลิตขางและใช้ขาง คือ อเมริกา อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ พิจารณาเห็นว่า ขางเป็นวัตถุดิบที่สำคัญ ควรจะได้มีการร่วมมือกันทั้งในด้านการผลิตและการใช้ เพื่อทราบสถานะของขางธรรมชาติ (Natural Rubber) ขางสังเคราะห์ (Synthetic Rubber) ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับขางจึงได้มีการประชุมหารือกันใหม่ และในที่สุดได้ตกลงตั้งองค์การขึ้นเรียกว่า "องค์การศึกษาเรื่องขางระหว่างประเทศ" (International Rubber Study Group) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ศึกษาถึงสถานะการขางโดยทั่วไป รวบรวมสถิติการผลิตและการใช้ขางของโลกให้สมาชิกทราบโดยทั่วกัน
2. หากทางให้มีการใช้ขางอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศผู้ผลิต
3. หากทางขจัดปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้น หรือคาดว่าจะเกิดขึ้นแก่ประเทศผู้ผลิตขางให้บรรเทาลงเท่าที่จะทำได้ด้วยดีที่สุด เช่น เรื่องราคา เป็นต้น
4. จัดให้ประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกขององค์การอื่น และบริษัทที่สำคัญได้มาประชุมมาพิจารณาปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องขางเป็นราย ๆ ไป

โดยที่ประเทศไทยได้เคยเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกขององค์การควบคุมจำกัดขางระหว่างประเทศมาแล้ว ฉะนั้นเมื่อประเทศต่าง ๆ ได้มีการประชุมหารือเพื่อจัดตั้งองค์การศึกษาเรื่องขางระหว่างประเทศขึ้นอีก และได้เชื้อเชิญรัฐบาลไทยเข้าเป็นสมาชิกโดยขอให้ผู้แทนเข้าร่วมประชุมด้วย รัฐบาลไทยจึงได้มอบให้กระทรวงเกษตรเป็นผู้พิจารณาในการที่จะเข้าเป็นสมาชิกขององค์การนี้ ซึ่งกระทรวงเกษตรได้พิจารณาเห็นว่า ในอนาคตการปลูกขางรวมทั้งอุตสาหกรรมขางจะทวีมากขึ้น นอกจากนี้ประเทศที่ปลูกขางก็มีอยู่หลายประเทศย่อมจะต้องทำ

การแข่งขันกัน อันจะเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่จะทำให้ราคาขางตกต่ำอีก ถ้าหากประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศปลูกขางประเทศหนึ่งมิได้ให้ความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ที่ผลิตขางด้วยกันแล้ว สินค้าขางของประเทศจะได้รับความกระทบกระเทือนและอาจจะไม่ได้รับความสะดวกในการผลิตและการจำหน่าย นอกจากนี้ขางก็เป็นสินค้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศสามารถที่จะช่วยรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศไว้ได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ประเทศไทยจึงได้ตกลงสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การนี้เมื่อ พ.ศ. 2493 ซึ่งขณะนั้นมีประเทศต่าง ๆ เป็นสมาชิกขององค์การนี้อยู่ประมาณสามสิบกว่าประเทศ

การส่งเสริมโดยกองการขาง การส่งเสริมการทำสวนขางโดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐบาล มีประวัติเริ่มต้นมาใน พ.ศ. 2477 ได้มีการจัดแบ่งส่วนราชการในกระทรวงเศรษฐการออกเป็น ทบวงเกษตรราชการและส่วนราชการในกระทรวงเศรษฐการออกเป็น ทบวงเกษตรราชการและทบวงพาณิชย์และคมนาคม และกรมเกษตรซึ่งสังกัดในกระทรวงเกษตรราชการ⁷ ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวางระเบียบราชการบางกอง บางแผนก โดยได้จัดตั้งกองขยายการกลีกรมขึ้น แบ่งเป็นแผนกทั่วไป แผนกข้าว แผนกฝ้ายและชาสูบ แผนกพริกไทย และเครื่องเทศ แผนกขาง ฯลฯ⁸ นับว่ากิจการขางของประเทศได้รับการเอาใจใส่และมองเห็นความสำคัญจากรัฐบาลเป็นครั้งแรก

⁷ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2477 , ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 51 ตอนที่ 64 หน้า 705 ลงวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2477

⁸ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมเกษตรในกระทรวงเกษตรราชการ พ.ศ. 2494, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 63 ตอนที่ 19 (ฉบับพิเศษ) หน้า 1 ลงวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2494

พ.ศ. 2481 กรมเกษตรเดิมซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมเกษตรและการประมง ได้มีการจัดวางระเบียบบริหารราชการใหม่ในการจัดปรับปรุงครั้งนี้ได้โอนแผนกช่างซึ่งเป็นหน้าที่ควบคุมจำกัดช่างเกี่ยวกับปริมาณช่างที่ส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศตามที่ประเทศไทยได้เป็นภาคีอยู่ในสัญญาจำกัดช่างระหว่างประเทศ ตลอดจนการส่งเสริมไปขึ้นอยู่กับกรมป่าไม้และได้ยกฐานะขึ้นเป็นกองเรียกว่า "กองการช่าง"^๑

พ.ศ. 2484 ได้แยกแผนกเกษตรและการประมงออกเป็น 2 กรม คือ กรมเกษตร และกรมการประมง^{๑๐}

พ.ศ. 2494 กองการช่างได้โอนจากกรมป่าไม้ไปสังกัดกรมเกษตรอีก โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 6 แผนก คือ แผนกควบคุม แผนกหนังสือสำคัญ แผนกทะเบียนและประเมิน แผนกทดลองและบำรุง และแผนกอุตสาหกรรม^{๑๑}

พ.ศ. 2495 เปลี่ยนนามกระทรวงเกษตรราชการเป็นกระทรวงเกษตรและเปลี่ยนกรมเกษตรเป็น กรมกลีกรม^{๑๒} กองช่างก็ยังสังกัดอยู่กับกรมกลีกรม

^๑พระราชกฤษฎีกาการจัดวางระเบียบบริหารราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงเกษตรราชการ (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2481, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 55 ตอนที่ 17 หน้า 230 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2481

^{๑๐}พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. 2484, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 58 ตอนที่ 30 หน้า 1338 ลงวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2484

^{๑๑}พระราชกฤษฎีกาการจัดการจัดวางระเบียบบริหารราชการกรมเกษตรในกระทรวงเกษตรราชการ พ.ศ. 2494, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 68 ตอนที่ 19 (ฉบับพิเศษ) หน้า 1 ลงวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2494

^{๑๒}พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. 2495 ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 69 ตอนที่ 16 หน้า 413 ลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2495

และรับโอนสถานี เกษตร 6 (สงขลา) จากกองการข้าว และทดลองเปลี่ยนชื่อ เป็น "สถานีทดลองการยาง (สงขลา)"¹³

พ.ศ. 2496 กองการยางได้จัดตั้งสถานีการยางเพิ่มขึ้นที่จันดี เขาช่อง และในช่อง¹⁴ และในปีเดียวกันนี้ วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2496 กรมการ กสิกรรม เปลี่ยนชื่อเป็นกรมกสิกรรม กองการยาง ยังคงสังกัดอยู่ในกรมกสิกรรม ตามเดิม¹⁵ และจนบัดนี้กองการยางสังกัดอยู่กับกรมกสิกรรม กระทรวงเกษตร และได้แบ่งส่วนราชการออกเป็นดังนี้¹⁶

1. แผนกควบคุม
2. แผนกหนังสือสำคัญ
3. แผนกทะเบียน
4. แผนกทดลองและบำรุง
5. แผนกอุตสาหกรรม

---

¹³ พระราชกฤษฎีกาจัดการวางระเบียบราชการกรมกสิกรรมใน กระทรวงเกษตร พ.ศ. 2495 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 69 ตอนที่ 57 หน้า 1009 ลงวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2495

¹⁴ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมกสิกรรม พ.ศ. 2496, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 70 ตอนที่ 65 หน้า 1094 ลงวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2496

¹⁵ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรม พ.ศ. 2496, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 70 ตอนที่ 81 (ฉบับพิเศษ) หน้า 1 ลงวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2496

¹⁶ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมกสิกรรมในกระทรวง เกษตร พ.ศ. 2499, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 73 ตอนที่ 90 หน้า 592 ลง วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2499

6. สถานีการช่างคองหงส์
7. สถานีการช่างจันดี
8. สถานีการช่างเขาช่อง
9. สถานีการช่างในช่อง

กองการช่างมีหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบของงานที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดช่าง . และดำเนินการเกี่ยวกับองค์การศึกษาเรื่องช่างระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอยู่รวบรวมสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับ การช่างตลอดจนจัดทำทะเบียนสวนช่างทั่วประเทศแล้วยังมีหน้าที่ทดลองค้นคว้าเรื่องช่างในด้านต่าง ๆ ควบคุมสถานการช่าง แปลงเพาะขยายพันธุ์ช่างและพืชพันธุ์อื่น ๆ เช่น กาแฟ พริกไทย เป็นต้น

การควบคุมจำกัดช่างในระยะแรกระหว่างปี พ.ศ. 2477-2482 ซึ่งประเทศไทยได้ร่วมเป็นภาคีสมาชิกด้วยนั้น เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อตกลง จึงได้ตรากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมจำกัดช่างขึ้นฉบับหนึ่งเรียกว่า "พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดช่าง พ.ศ. 2477" และได้เริ่มประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2478 ซึ่งในเวลานั้นกรมเกษตรและการประมง โดยแผนกช่างกองขยายการกลีกรรรม เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการได้เริ่มติดต่อกับประชาชนเจ้าของสวนช่างซึ่งอยู่ในท้องที่ 19 จังหวัด 50 อำเภอ แผนกนั้นนอกจากมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมจำกัดช่างให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างประเทศตามนัยพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดช่างแล้วยังมีหน้าที่บำรุงส่งเสริมการทำสวนช่างให้ถูกต้องตามหลักวิชาการด้วย

นับแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดช่าง การปลูกสร้างสวนช่าง การผลิตช่าง การมีช่างไว้ในครอบครอง การจำหน่ายช่าง การส่งช่างออกนอกราชอาณาจักร เจ้าของสวนช่างและผู้ผลิตช่างจะต้องได้รับอนุญาตจากทางการจึงจะดำเนินการได้ จนบัดนี้ประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกช่างประมาณกว่าสิบล้านไร่

2. โครงสร้างการผลิตยางพารา

2.1 แหล่งผลิต

ยางธรรมชาติเป็นไม้ยืนต้นที่ขึ้นในร้อนชื้น สภาพดินต้องเป็นดินร่วนมีชั้นหน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร ความเป็นกรดเป็นด่างอยู่ระหว่าง 4.0-5.5 โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบปีระหว่าง 18-35 องศาเซลเซียส และปริมาณน้ำฝนประมาณ 1,600-2,000 มิลลิเมตรต่อปี¹⁷ การกระจายของฝนระหว่าง 120-150 วันต่อปี สำหรับประเทศไทย พื้นที่ปลูกยางส่วนใหญ่ 90 เปอร์เซ็นต์ อยู่ในบริเวณ 15 จังหวัดในภาคใต้ นับตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไป อีกร้อยละ 10 กระจายอยู่ในพื้นที่ 5 จังหวัด ในภาคตะวันออก ได้แก่ จันทบุรี ตราด ระยอง ชลบุรี และเชิงเตตรา

สำหรับในปัจจุบันมีการขยายการปลูกไปแหล่งใหม่ คือในภาคตะวันออก เฉียงเหนือเพิ่มมากขึ้น โดยมีการปลูกยางในจังหวัดบุรีรัมย์ อุดรธานี หนองคาย เลย สกลนคร สุรินทร์ ศรีสะเกษ และนครราชสีมา เป็นต้น ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

¹⁷ รัตน์ เพชรจันทร์, "ยางพารา," (พระนคร: มงคลการพิมพ์, 2514),
หน้า 24

¹⁷ Rubber Research Centre, The Feasibility of Rubber Growing Areas in Thailand, (Rubber Research Centre: Hat Yai, 1982), P.4

ตารางที่ 1 พื้นที่ปลูกยางพาราของภาคใต้ ปี 2529

จังหวัด	พื้นที่ปลูกยาง(ไร่)		รวม (ไร่)
	ยางอ่อน ¹	ยางหนุ่ม ²	
ประจวบคีรีขันธ์	507	2,890	3,397
ชุมพร	47,578	98,161	145,739
ระนอง	7,537	19,062	26,599
สุราษฎร์ธานี	334,754	782,756	1,117,510
พังงา	109,837	443,578	533,415
ภูเก็ต	21,053	85,506	106,559
กระบี่	153,673	491,684	645,357
นครศรีธรรมราช	275,936	1,191,791	1,467,727
สตูล	50,355	204,424	254,779
ตรัง	278,320	685,105	963,425
พัทลุง	157,719	364,347	522,066
สงขลา	340,967	1,282,737	1,623,704

ศูนย์วิทยุกระจายเสียง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 พื้นที่ปลูกยางพาราของภาคใต้ ปี 2529 (ต่อ)

จังหวัด	พื้นที่ปลูกยาง(ไร่)		รวม (ไร่)
	ยางอ่อน ¹	ยางหนุ่ม ²	
ปัตตานี	84,159	270,291	354,450
ยะลา	224,532	709,776	934,308
นราธิวาส	143,233	792,358	935,591
รวม	2,230,160	7,424,466	9,654,626

¹ หมายถึง ยางที่มีอายุน้อยกว่า 5 ปี

² หมายถึง ยางที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปี ถึงก่อนโค่น รวมทั้งยางพื้นเมือง

ที่มา: สมยศ สินธุรหัส สุรัชย์ รัตนเสริมพงศ์ อุดร เจริญแสง สุกข์สัน ด้านสกุลผล
 ชาวลิต ศิลปทอง และสุภาพิศ ผลงาม, "การสำรวจพื้นที่ปลูกยางพาราของ
 ประเทศไทยโดยใช้ข้อมูลจากดาวเทียมแลนดแซ็ท, "วารสารยางพารา 8
 (3 ธันวาคม 2530) : หน้า 116.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกยางพาราของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2529

จังหวัด	พื้นที่ปลูกยาง (ไร่)		รวม (ไร่)
	ยางอ่อน ¹	ยางหนุ่ม ²	
ฉะเชิงเทรา	2,578	1,954	4,532
ชลบุรี	1,328	26,173	27,501
ระยอง	59,557	338,259	397,816
จันทบุรี	64,046	332,872	396,918
ตราด	35,273	218,088	253,361
รวม	162,782	917,346	1,080,128

¹ หมายถึง ยางที่มีอายุน้อยกว่า 5 ปี

² หมายถึง ยางที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปีถึงก่อนโค่น รวมทั้งยางพื้นเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 เนื้อที่ปลูกยาง

ในปีพุทธศักราช 2493 ประมาณกันว่าประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกยางประมาณ 3.1 ล้านไร่ ต่อมาปีพุทธศักราช 2503 ปรากฏว่าได้เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 5.8 ล้านไร่ และเป็นประมาณ 9.6 ล้านไร่ ในปีพุทธศักราช 2527 จนปีพุทธศักราช 2529 ที่สำรวจโดยใช้ดาวเทียมแลด์แซ็ท มีเนื้อที่ประมาณ 10.74 ล้านไร่ จนถึงปัจจุบันปีพุทธศักราช 2533 มีเนื้อที่ประมาณ 11.52 ล้านไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.20 เปอร์เซนต์¹⁸ โดยที่เนื้อที่ปลูกยางของประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูงในช่วงพุทธศักราช 2493-2503 กล่าวคือ ประมาณ 9 เปอร์เซนต์ต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่เศรษฐกิจโลกฟื้นตัว ทำให้ความต้องการยางเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีมาก ราคายางธรรมชาติในประเทศไทยจึงสูงขึ้น เกษตรกรสนองปรากฏการณ์ลักษณะนี้ด้วยการบุกเบิกทำลายป่า เพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง ผลจากการที่พื้นที่ป่าถูกทำลายไปมากช่วงดังกล่าวรัฐบาลจึงมีนโยบายควบคุมที่เข้มงวดขึ้น ทำให้การขยายตัวของพื้นที่ปลูกยาง ในระยะต่อมาเป็นไปค่อนข้างช้า คือประมาณ 3 เปอร์เซนต์ต่อปี ในช่วงปีพุทธศักราช 2503-2527 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ พุทธศักราช 2513 เนื้อที่ปลูกยางของประเทศไทยแทบจะไม่มี การขยายตัวเลข และในช่วงตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2527-2531 การส่งเคราะห์ปลูกแทนได้ ประมาณ 220,000-300,000 ไร่ต่อปี

เนื่องจากพื้นที่ปลูกยางบางส่วนไม่อยู่ในสภาพที่จะแสวงหาประโยชน์จากต้นยางได้ เช่น ต้นยางมีอายุน้อยยังไม่ถึงเวลาที่จะเปิดกรีด ต้นยางเสื่อมสภาพตลอดจนพื้นที่ปลูกยางที่นำเข้าร่วมในการปลูกยางทดแทนซึ่งพื้นที่ปลูกยางที่อยู่ในสภาพนี้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 20-35 เปอร์เซนต์ ของพื้นที่ปลูกยางของ

¹⁸สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, "ยางพารา" "สรุปสถานการณ์ด้าน การผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร, (พฤศจิกายน 2533), หน้า 18

ประเทศ สำหรับพื้นที่ปลูกยางที่ให้ผลผลิตแล้ว และดำเนินการกรีดนั้นในช่วงปี พุทธศักราช 2504-2513 มีพื้นที่ประมาณ 4.0-6.5 ล้านไร่ และได้เพิ่มขึ้น ประมาณ 6.7-7.4 ล้านไร่ ตั้งแต่พุทธศักราช 2504 และจนถึงปีพุทธศักราช 2531 เป็นพื้นที่กรีดยางได้ 9.25 ล้านไร่ เป็นต้นมา

พื้นที่ปลูกยางเหล่านั้น ส่วนใหญ่เป็นยางพันธุ์พื้นเมืองซึ่งให้ผลผลิตค่อนข้างต่ำในช่วงก่อนปีพุทธศักราช 2518 ปรากฏว่าพื้นที่ปลูกยางของประเทศไทย เป็นพื้นที่ปลูกยางพันธุ์พื้นเมืองกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ และในระยะต่อมาสัดส่วนดังกล่าวค่อย ๆ ลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายเร่งรัดการปลูกยางทดแทน ปัจจุบันถึงในช่วงปีพุทธศักราช 2529 ซึ่งมีพื้นที่ 10.73 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ซึ่งสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และชาวสวนยางร่วมกันดำเนินการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีไปแล้ว 4.73 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 44 ของพื้นที่ปลูกยางทั้งหมดส่วนที่เหลืออยู่ 6 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ปลูกยางพันธุ์ดีที่ชาวสวนปลูกเอง และพื้นที่สวนยางพันธุ์พื้นเมือง¹⁰

2.3 ลักษณะของผู้ผลิตและผลผลิต

จากการที่เกษตรกรชาวสวนยางในประเทศเป็นรายย่อย ที่ถือครองเนื้อที่สวนยางขนาดเล็กโดยเฉลี่ยประมาณ 10-15 ไร่ ทั่วทั้งประเทศมีอยู่ประมาณ ร้อยละ 95 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนผู้ปลูกยางทั้งหมด ประกอบไปด้วยชาวสวนยางอิสระ ชาวสวนยางที่เป็นสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางและชาวสวนยางที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเป็นต้นโดยกระจายอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ ทั้งที่มีเส้นทางคมนาคมและห่างไกลเส้นทางคมนาคม ด้วยเหตุผลที่ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็น

¹⁰ รายงานประจำปีพุทธศักราช 2532 กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, "สถานการณ์ยางพาราของประเทศไทยในรอบปีพุทธศักราช 2532 " : หน้า 4

เกษตรกรรายย่อยเป็นเหตุให้ผลผลิตส่วนใหญ่มีมาตรฐานต่ำกว่าคือ ผลผลิตเหล่านี้เมื่อผ่านการแปรรูป (รมควัน) แล้วจะเป็นขางแผ่นรมควันชั้น 3 ถึง 60 เปอร์เซนต์ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาให้รอบคอบจะทำให้ เกิดข้อสังเกตได้ อย่างน้อย 3 ประการด้วยกันดังนี้ คือ

1. ความแตกต่างของราคาขางระหว่างชั้นต่าง ๆ มีน้อยทำให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพขางให้ดีขึ้น
2. เกษตรกรขาดข้อมูลการตลาดโดยเฉพาะความเคลื่อนไหวของราคาขางในชั้นต่าง ๆ อย่างทันเหตุการณ์
3. เกษตรกรขาดอำนาจในการต่อรอง ในการจัดชั้นแยกประเภทผลผลิตที่ตนเองขายให้กับพ่อค้าเหล่านั้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจ ที่จะปรับปรุงคุณภาพผลผลิตขางให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น

ในระดับครัวเรือนเกษตรกรจะทำการกรีดยาง และแปรรูปจากน้ำขางไปเป็นขางแผ่นดิบหลังจากเก็บไว้ชั่วระยะหนึ่ง (โดยทั่วไปประมาณ 3-10 วัน) เกษตรกรจะขายให้แก่พ่อค้าเร่ที่เข้ามารับซื้อขางในหมู่บ้าน หรือนำไปขายตามร้านค้าที่รับซื้อในหมู่บ้านซึ่งพ่อค้าเหล่านี้จะเป็นผู้กำหนดชั้นขาง โดยพิจารณาจากความหนาบางสิ่งเจือปนและอื่นๆแล้วตั้งราคาที่ตนเองรับซื้อ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเนื่องจากการคมนาคมที่สะดวกทำให้ ปรากฏลักษณะนี้ผ่อนปรนลงเกษตรกรส่วนใหญ่จะนำผลผลิตของตนเองไปขายที่ตลาดในเมืองเพิ่มมากขึ้น

สำหรับลักษณะของผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้นั้น ถ้าหากเราพิจารณาในบัญชีการส่งออกขางธรรมชาติของประเทศ แล้วจะพบว่าในระหว่างปีพุทธศักราช 2522-2532 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3²⁰

ผลผลิตขางธรรมชาติของประเทศไทยประกอบด้วยขางแผ่นรมควันตั้งแต่ชั้น 3 ขึ้นไป (RSS 1-3) มีสัดส่วนมากกว่า 75 เปอร์เซนต์ และแม้กระทั่งใน

²⁰ กรมวิชาการเกษตร. สถิติขางประเทศไทย. ปีที่ 18 (2532): หน้า 19

ปัจจุบันก็ยังปรากฏว่าแนวโน้มดังกล่าวไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก ไทชวลิตฮาง
เกือบเท่าฮางผ่านรมควันขึ้น 3 ขึ้นไป กว่าร้อยละ 80 ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ใน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 : ปริมาณยางส่งออกตามประเภท ปี 2522-2532

Table 3 : Net Exports of Rubber by Types. 1979-1989

เมตริกตัน metric tons

ปี และ เดือน Year and Month	ยางแผ่น รวมค้ำย ก/ RSS a/	ยางแท่ง ทึบลาร์ ข/ TTR b/	ยางเครพ Erown Crept	น้ำยางข้น ง/ Conc d/ Latex	อื่น ๆ ค/ Other c/	รวม Total
2522 1979	392,999	94,335	27,554	-	2,915	517,803
2523 1980	343,590	90,081	21,627	-	1,503	456,801
2524 1981	369,517	75,772	28,937	26	1,790	467,042
2525 1982	434,050	79,708	30,906	284	1,640	546,690
2526 1983	444,990	73,889	30,211	560	2,836	552,485
2527 1984	480,181	76,005	34,064	183	5,147	595,585
2528 1985	554,996	93,532	28,853	470	7,000	684,851
2529 1986	609,407	102,290	26,525	1,904	15,031	755,157
2530 1987	706,602	113,638	22,808	10,362	19,802	873,212
2531 1988						
ม.ค. Jan	54,516	10,295	1,904	2,499	2,362	71,576
ก.พ. Feb	68,744	11,841	3,114	1,558	1,631	86,888
มี.ค. Mar	91,043	15,756	2,346	2,934	1,319	113,398
เม.ย. Apr	48,131	7,632	2,326	1,287	1,507	60,883

ปี และ เดือน		ยางแผ่น	ยางแท่ง	ยางเคพร	น้ำยางข้น ง/	อื่น ๆ ค/	รวม
Year and Month		รวมค้ำวัน ก/	ค้ำลาวี ข/	Erown	Conc d/	Other c/	Total
		RSS a/	TTR b/	Crept	Latex		
พ.ค.	May	42,319	9,942	1,572	2,108	921	56,862
มิ.ย.	Jun	32,499	6,938	1,529	4,525	1,007	46,498
ก.ค.	Jul	51,152	9,147	2,013	7,308	1,695	71,315
ส.ค.	Aug	63,364	8,814	2,581	8,397	1,250	84,406
ก.ย.	Sep	53,629	8,133	3,134	7,142	810	72,848
อ.ค.	Oct	59,052	13,126	1,818	6,230	1,101	81,327
พ.ย.	Nov	52,690	8,784	1,876	4,668	1,119	69,137
ธ.ค.	Dec	75,177	7,714	2,218	4,571	1,596	91,282
ปี	Year	692,316	118,127	26,431	53,228	16,318	906,420
2532	1989						
ม.ค.	Jan	103,236	13,480	2,862	5,625	1,867	127,097
ก.พ.	Feb	44,438	6,652	805	2,704	1,393	55,992
มี.ค.	Mar	86,221	11,212	2,775	3,032	899	104,139
เม.ย.	Apr	69,609	11,370	1,098	3,688	435	86,200
พ.ค.	May	45,711	11,884	1,210	1,810	855	61,470
มิ.ย.	Jun	97,667	11,803	2,092	1,882	1,779	115,223
ก.ค.	Jul	61,063	9,325	1,597	1,374	601	73,960

ปี และ เดือน	ยางแผ่น	ยางแท่ง	ยางเครพ	น้ำยางข้น ง/	อื่น ๆ ค/	รวม
Year and Month	รวมค้ำว ก/ RSS a/	ทีทาร์ ๗/ TTR b/	Erown Crept	Conc d/ Latex	Other c/	Total
ส.ค. Aug	84,601	13,436	2,672	1,190	1,142	103,041
ก.ส. Sep	77,591	9,413	2,133	1,088	1,061	91,286
ค.ค. Oct	63,093	9,010	1,351	2,096	1,017	76,487
พ.ส. Nov	78,841	9,436	1,632	876	1,054	91,839
ธ.ค. Dec	97,414	11,687	1,888	1,048	1,809	113,846
ปี Year	909,395	128,708	22,115	26,440	13,922	1,100,580

ก/ ไม่รวมยางแผ่นผึ่งแห้งซึ่งแยกไปรวมในช่อง "อื่น ๆ"

ข/ ไม่รวมยางแท่งที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งแยกไปรวมในช่อง "อื่น ๆ"

ค/ รายละเอียดศุลกากรที่ 15

ง/ ตั้งแต่ปี 2530 คัดน้ำหนักเนื้อยางแห้ง

ที่มา : ฝ่ายควบคุมยางตามพระราชบัญญัติ สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร
บางเขน กรุงเทพฯ 10200

a/ Excluding air dried sheet which is Separated under "Other"

b/ Excluding Unspecif block rubber which is report under "Other"

c/ For detail see net Exports of Rubber by Ports 1979-7989

d/ 1987-dry rubber Content weight

Source : Rubber Control Act-Sub Division Rubber Research
Institute, Bangkok.

3. ระบบตลาดชาวพารา

3.1 ตลาดภายในประเทศ

ตลาดชาวชนบทในประเทศไทย สามารถที่จะแบ่งออกเป็นตลาดในระดับต่างๆหลายระดับด้วยกัน ทั้งยังเป็นการยากที่จะระบุว่าตลาดภายในประเทศไทยมีกี่ระดับ ทั้งนี้เนื่องจากผลผลิตที่เกษตรกรผลิตขึ้นภายในหมู่บ้าน จะผ่านมือพ่อค้าคนกลางในระดับต่าง ๆ จนกระทั่งถึงผู้ใช้ขั้นสุดท้ายหรือผู้ส่งออก และปัจจุบันได้มีการเปิดตลาดกลางบางตามภูมิภาคแล้วก็ตาม ที่จังหวัดสงขลา อำเภอหาดใหญ่ นั้น ในทางปฏิบัติยังเกิดปัญหาของกฎระเบียบข้อบังคับของตลาด ซึ่งจะนำมากล่าวตอนท้าย แต่อย่างไรก็ตามในที่นี้จะแบ่งตลาดภายในประเทศไทยออกเป็น 3 ระดับด้วยกันดังนี้

ตลาดท้องถิ่น (Local Growers Market)

จากการที่เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ผลผลิตที่ผู้ผลิตแต่ละรายผลิตได้ในแต่ละช่วงเวลามีจำนวนไม่มากและกระจายทั่วไป นอกจากนั้นผู้ผลิตเหล่านี้จะขายผลผลิตของตนเองได้อย่างอิสระ รวมทั้งเส้นทางคมนาคมโดยเฉพาะในระดับหมู่บ้านกับตลาดยังไม่สะดวกเท่าที่ควร จึงทำให้เกิดตลาดขึ้นภายในแหล่งผลิตหรือตลาดท้องถิ่นโดยที่พ่อค้าในตลาดระดับนี้จะทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตซึ่งเป็นยางแผ่นดิบ และเศษยางจากผู้ผลิตในท้องถิ่นและนำไปขายให้กับพ่อค้าในตลาดในระดับอื่นๆต่อไป บทบาทของพ่อค้าในตลาดนี้คือ การทำหน้าที่รวบรวมและเคลื่อนย้ายผลผลิตจากแหล่งผลิตไปยังแหล่งที่ต้องการพ่อค้าเหล่านี้อาจเป็นพ่อค้าเร่ ซึ่งจะเข้ามาในท้องถิ่นซึ่งเป็นแหล่งผลิตเป็นครั้งคราวกล่าวคือ ประมาณ 3-7 วันต่อครั้ง หรือเป็นพ่อค้าที่มีร้านค้าอยู่ภายในท้องถิ่น โดยจะนำสินค้าประเภทเครื่องอุปโภคบริโภคอื่น ๆ ไปจำหน่ายด้วย

ปัจจุบันเนื่องจากการคมนาคมระหว่างหมู่บ้านและในเมืองมีความสะดวกมากขึ้นเกษตรกรส่วนใหญ่จะนำผลผลิตของตนเองไปขายที่ตลาดในเมือง ทำให้บทบาทของพ่อค้าในตลาดท้องถิ่นค่อย ๆ ลดความสำคัญลงไป

ตลาดท้องถิ่น (Assembly Wholesaler Market)

เป็นตลาดที่มีปริมาณการซื้อขายคราวละมาก ๆ รวมทั้งการรับซื้อหรือรวบรวมจากพ่อค้าในท้องถิ่นด้วย กิจกรรมการตลาดของพ่อค้าในระดับนี้ขยายขอบข่ายจากการรวบรวมผลผลิตเป็นการแปรรูปผลผลิต เช่น การทำยางแผ่นรมควันยางแท่งและยางเครป เพื่อนำไปจำหน่ายให้พ่อค้าในตลาดปลายทาง

พ่อค้าในตลาดนี้ได้แก่พ่อค้าท้องถิ่น นายหน้าหรือตัวแทนของพ่อค้าในตลาดปลายทางซึ่งส่วนใหญ่จะมีสำนักงานหรือที่ทำการอยู่ในตัวอำเภอหรือตัวจังหวัดที่มีการติดต่อและคมนาคมค่อนข้างสะดวก

ตลาดปลายทาง (Terminal Market)

หลังจากพ่อค้าหรือตัวแทนนายหน้าของพ่อค้าในตลาดท้องถิ่น รวบรวมรับซื้อจากพ่อค้าท้องถิ่นแล้วก็จะขายส่งซึ่งตนรวบรวมได้ให้แก่พ่อค้าในตลาดปลายทาง ซึ่งได้แก่พ่อค้าส่งออก และโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ยางเป็นวัตถุดิบ กิจกรรมด้านการตลาดภายในตลาดระดับนี้ ได้แก่การแปรรูปยางให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการ และเคลื่อนย้ายผลผลิตไปยังแหล่งที่ต้องการใช้ รวมถึงการเก็บกักสินค้า หรือมีการเก็งกำไร ตลาดในระดับนี้มีการแข่งขันกันในหมู่ผู้ซื้อค่อนข้างน้อย โดยมีลักษณะเป็นตลาดผู้ซื้อผูกขาด (Monopsony) ทั้งนี้เนื่องจากการประกอบการในธุรกิจชนิดนี้ ต้นทุนในการดำเนินการค่อนข้างสูงทำให้ผู้ประกอบการที่สำคัญเพียงไม่กี่ราย ได้แก่ บริษัทยางไทยปักษ์ใต้ จำกัด บริษัท ส่วชชวน จำกัด บริษัทพัฒนาจักรับเบอร์ จำกัด บริษัท หนูชื่นดารา จำกัด บริษัทเหมืองยางสินไทย จำกัด และโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยางรถยนต์

ตลาดกลางยางของประเทศไทย

มีการวางแผนพัฒนาระบบตลาดกลางยางเป็น 2 ระยะ กล่าวคือ
ระยะแรกเป็นโครงการตลาดกลางยางแผ่นดินิบ โดยมีการกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2534 - 2536

ระยะที่สองจัดตั้งโครงการตลาดกลางแลกเปลี่ยนยาง (หลังจากระยะแรกประสบผลสำเร็จ)

โดยตลาดกลางยางจัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เกิดการซื้อขายยางแผ่นดินิบ โดยตรงระหว่างเกษตรกรผู้ผลิต พ่อค้า และเจ้าของโรงงานในปริมาณมาก
2. เพื่อเกิดความเป็นธรรมแก่เกษตรกรผู้ผลิต พ่อค้า และเจ้าของโรงงาน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาไปสู่ตลาดกลางแลกเปลี่ยนยางในโอกาสต่อไป²¹

จากเอกสารเผยแพร่เรื่องตลาดกลางยางทำให้ทราบว่า เป็นเพียงตลาดกลางสินค้าเกษตรประเภทหนึ่งที่อาศัยกลไกของรัฐเข้ามาอำนวยความสะดวก โดยจัดสถานที่และให้คำแนะนำ โดยที่หน่วยงานของรัฐเป็นหลัก แต่ทางภาคเอกชนยังมีบทบาทเข้าร่วมพัฒนาตลาดน้อย ประกอบกับกฎเกณฑ์ของตลาดยังไม่มีบทบังคับอย่างเด็ดขาด เพราะเป็นเพียงความสมัครใจของสมาชิกที่เข้าร่วมในโครงการนี้ ในการดำเนินการของตลาดยางในระยะต้นเป็นเสมือนกับตลาดท้องถิ่นที่กล่าวมาข้างต้น เพราะเป็นที่รวบรวมผลผลิตเพื่อเคลื่อนย้ายไปสู่แหล่งที่ต้องการใช้ ดังนั้นการดำเนินงานอาจเป็นประโยชน์แก่เกษตรกร และพ่อค้า เจ้าของโรงงานได้ในระดับหนึ่ง

²¹สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร. ร่างโครงการพัฒนาตลาดยางของประเทศไทย. (2534) : หน้า 1

แต่อย่างไรก็ตาม มีปัญหาเรื่องการดำเนินการอยู่ เพราะตลาดยางที่จัดตั้งค่อนข้างจะเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐ โดยยังขาดการจัดโครงสร้างที่ชัดเจน และบุคลากรที่มีความชำนาญทางด้านนี้โดยตรง เช่น ปัญหาเรื่องซึ่งนำหน้ายาง ความสะดวกในการจัดขนย้ายผลผลิต ตลอดจนระเบียบในการขอรับเงินจากการซื้อขาย ที่ต้องใช้เวลาค่อนข้างนานจนบางรายคิดว่าขายให้พ่อค้าโดยตรงแบบเดิมจะสะดวกกว่า และการบริหารงานของตลาดยังมีระบบราชการนำมาใช้ปฏิบัติมากขึ้นตอน ถึงอย่างไรเจ้าหน้าที่ของรัฐประจำตลาดกลางก็พยายามปรับปรุงการบริหารการบริการ และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรชาวสวนยางทราบเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในการใช้บริการตลาดยางนี้ ซึ่งการดำเนินการของตลาดยางที่จะพัฒนาให้เป็นตลาดแลกเปลี่ยนยางเช่นประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ นั้น จะต้องมี การเตรียมการศึกษาระบบตลาดเหล่านั้น พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ให้ทราบขั้นตอน เพื่อรองรับในการพัฒนาตลาดยางแบบสากล ที่ต้องใช้งบประมาณอย่างมหาศาลและนักบริหารมืออาชีพจริง ๆ เพราะจะอาศัยการดำเนินการของรัฐอาจจะเกิดผลเสียในระยะยาวได้ เนื่องจากดำเนินการตลาดยางเป็นเชิงธุรกิจ มากกว่าการดำเนินการทางการบริการสาธารณะทั่วไป

3.2 การใช้ยางพาราภายในประเทศ

ประเทศไทยสามารถผลิตยางธรรมชาติได้ประมาณ 0.8-0.9 ล้านตัน²² แต่มีการใช้ภายในประเทศเพียงประมาณ 45,000 ตัน หรือประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ของผลผลิตทั้งหมดเท่านั้น ซึ่งยางธรรมชาติชนิดต่าง ๆ ได้แก่ ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง ยางเคฟหน้ายางชั้น และยางผึ่งแห้ง บางส่วนจะนำมาใช้ในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปภายในประเทศในปัจจุบันอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางสำเร็จรูป

²² คณะกรรมการการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์, "นโยบายพัฒนายางพารา," (2532), หน้า 5

เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ เพราะนอกจากจะเป็น การรองรับวัตถุดิบ สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชาวพาราแล้ว ผลิตภัณฑ์เหล่านี้สามารถ ส่งออกนำเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น เป็นลำดับและยังช่วยให้เกิดการพัฒนาและ ขยายตัวของอุตสาหกรรมต่อเนื่องประเภทอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมของเด็กเล่น อุตสาหกรรมชิ้นส่วนรถยนต์ เป็นต้น

ความต้องการใช้ภายในประเทศมาจากอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ช่างสำเร็จ รูปประเภทต่าง ๆ หลายชนิดอุตสาหกรรมที่ใช้ช่างกรรมชาติมากที่สุดคือการผลิต ชานพาทนะร้อยละ 51 รองมาได้แก่ถุงมือช่างร้อยละ 13 ช่างวัดของร้อยละ 12 รองเท้าและพื้นรองเท้าร้อยละ 11 และกิจการอื่น ๆ เช่น อะไหล่รถยนต์ สายพาน ช่างยึด เป็นต้น ประมาณร้อยละ 12 ปริมาณการใช้ช่างทั้งหมดเพิ่มขึ้น จาก 32,056 ดัน ในปีพุทธศักราช 2526 เป็น 47,081 ดัน ในปีพุทธศักราช 2530 หรืออัตราเพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 9.9 ตามการขยายตัวของอุตสาหกรรม การผลิตช่างภายในประเทศ ดังรายละเอียดในตารางหน้าถัดไป²³

เป็นที่น่าสังเกตว่าอุตสาหกรรมการผลิตถุงมือช่างได้ มีการขยายตัว อย่างมากมีการใช้ช่างเพิ่มขึ้นจาก 27 ดัน ในปีพุทธศักราช 2527 เป็น 5,978 ดัน ในปีพุทธศักราช 2530 และเพิ่มเป็นจำนวนเกือบเท่าตัว เป็น 11,813 ดัน ในปี พุทธศักราช 2531 การใช้ช่างจากปริมาณเพียงเล็กน้อยเลื่อนขึ้นมาเป็นอันดับสอง รองจากการผลิตชานพาทนะเป็นผลจากความต้องการของตลาดโลกเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและยุโรปซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดันให้

²³ กรมวิชาการเกษตร. สถิติช่างแห่งประเทศไทย. (2532) : หน้า 46-47

ตารางที่ 4 : ปริมาณการใช้ยางเพื่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ
2526-2531

Table 4 : Domestic Consumption of Natural Rubber
in Thailand, 1962-1987

ประเภทผลิตภัณฑ์ Type of Product	2526 1983	2527 1984	2528 1985	2529 1986	2530 1987	2531 1988
ยางรถยนต์ชนิดต่าง ๆ ยางล้อเครื่องบิน Tire Tube For motor circle	20,477	19,473	17,870	18,756	23,774	20,559
ยางรถจักรยาน, จักรยานยนต์ Tire, Tube For Mctorcycles	69	109	57	46	86	3,673
ล้อรถ Betreading	700	986	914	473	628	1,624
สายพาน Belt	243	229	344	222	353	287
พื้นรองเท้า Shoe Layer	555	266	371	587	618	1,612
ท่อยาง Hose	151	95	174	172	258	572
อะไหล่รถยนต์ Accessories part for Motor Vehicles	990	1,092	1,003	1,043	1,228	2,283
ยางหั่นข้าว Husk Cracker foricemill	135	182	126	160	149	123
เปลือกหม้อแบตเตอรี่ Battery body	419	556	426	438	457	484
รองเท้า Canvas Shoes and foam candal	3,713	3,329	3,143	3,941	4,650	5,693

ตารางที่ 4 ต่อ

Table 4 Continued

เมตริกตัน metric tons

ประเภทผลิตภัณฑ์ Type of Product	2526 1983	2527 1984	2528 1985	2529 1986	2530 1987	2531 1988
ยางรัดรองเท้า Rubber Band	2,532	2,704	5,957	5,743	5,768	4,612
ยางยืด Elastic	868	1,026	960	1,495	1,696	2,256
ลูกโป่ง Balloon	94	167	56	139	93	75
ผลิตภัณฑ์ฟองน้ำ Foam Products	128	121	187	499	311	185
เครื่องมือวิทยาศาสตร์ Scientific Instruments	31	42	38	27	41	30
ปูพรมทาบ Carpet tacking	132	265	328	312	288	124
ตุ๊กตาขาง, ดูกขางอนามัย Doll, Contraceptive loop	383	470	369	369	275	153
ขางแผ่นขึง-ถือ Buchet's balloon layer	29	29	22	18	20	250
ขางอัดขอบกระดานชนวน Wind screen fixing rubber (for motorcer)	9	9	84	69	13	84
ขางผสมสำเร็จพร้อมขางรถชนค Ready mixed Rubber for reteading	246	268	78	52	24	171

ตารางที่ 4 ต่อ

Table 4 Continued

เมตริกตัน metric tons

ประเภทผลิตภัณฑ์ Type of Product	2526 1983	2527 1984	2528 1985	2529 1986	2530 1987	2531 1988
เบาะรถ Cushion foam	16	19	12	23	13	16
ทุ่นลอยน้ำ Fishery Float	54	129	116	101	129	165
กาว, กาวเหนียวสำหรับสายไฟ Glue, Tape for electric wire cover	-	-	-	-	-	-
ถุงมือยาง Glove	-	27	24	4,754	5,978	11,813
อื่น ๆ Other	82	60	79	106	176	495
รวม (Total)	32,056	32,653	32,738	39,550	47,080	57,339

ที่มา : ฝ่ายควบคุมยางตามพระราชบัญญัติ สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร
บางเขน กรุงเทพฯ

Source : Rubber Control Act Sub-Division, Rubber Research
Institute, Department of Agriculture, Bangkok,
Bangkok.

อุตสาหกรรมถลุงมือช่างภายในประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว การผลิตถลุงมือช่างใช้น้ำยางชั้นเป็นวัตถุดิบ ในการผลิตถึงร้อยละ 90 ผลิตภัณฑ์ยางชนิดอื่น ๆ ที่ใช้น้ำยางชั้นเป็นวัตถุดิบได้แก่ยางซีด ลูกโป่งผลิตภัณฑ์ฟองน้ำ ฟันรองพรม ตุ๊กตางาถลุงยาง เบาะรถ เป็นต้น จากการผลิตอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางที่ใช้น้ำยางชั้นขยายตัวมากขึ้น ทำให้ความต้องการน้ำยางชั้นภายในประเทศเพิ่มขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตามขณะนี้ ยังคงไม่มีข้อมูลที่แน่ชัดเกี่ยวกับปริมาณการผลิตและความต้องการน้ำยางชั้น ปัจจุบันมีผู้ขอรับการส่งเสริมการลงทุน ในการผลิตน้ำยางชั้นทั้งหมด 167 ราย เปิดดำเนินการแล้ว 16 ราย มีกำลังการผลิต 169,698 ตันต่อปี ในปีพุทธศักราช 2531 มีการส่งออกน้ำยางชั้นไปต่างประเทศ จากเดือนมกราคม - กันยายน แล้ว จำนวน 62,383 ตัน จนถึงปีพุทธศักราช 2532 มีการส่งออกน้ำยางชั้น เป็นจำนวน 26,440 ตัน²⁴

3.3 ตลาดต่างประเทศ

เดิมประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกยางใหญ่ของโลก โดยมีส่วนแบ่งในตลาดยางธรรมชาติของโลกประมาณ 12 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นส่วนแบ่งดังกล่าวอยู่ในอันดับที่ 3 รองจากมาเลเซียและอินโดนีเซีย ตั้งแต่ปลายช่วงทศวรรษที่พุทธศักราช 2513 เป็นต้นมาแนวโน้มการส่งออกยางพาราของโลกในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา มีอัตราเพิ่มร้อยละ 3.4 ต่อปีคือในปีพุทธศักราช 2526 ปริมาณการส่งออก 3.37 ล้านตัน และเพิ่มขึ้นเป็น 3.93 ล้านตันในปีพุทธศักราช 2530 ประเทศผู้ส่งออกยางใหญ่ก็คือผู้ผลิตยางใหญ่นั้นเอง เนื่องจากมีการใช้ยางภายในประเทศกันเป็นส่วนน้อย มาเลเซียเป็นผู้ส่งออกยางใหญ่ในปีพุทธศักราช 2530 ส่งออกปริมาณ 1.58 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 40.2 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด

²⁴ สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, สถิติยางแห่งประเทศไทย,

รองลงมาคือ อินโดนีเซียและไทย มีปริมาณการส่งออก 1.09 และ 0.88 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 27.8 และ 22.4 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดตามลำดับ²⁵ โดยของประเทศไทยนั้นจำนวนส่งออกคิดได้ปริมาณ 95 เปอร์เซ็นต์ ของผลผลิตทั้งหมดด้วยเหตุนี้เราจึงอาจกล่าวได้ว่า การผลิตยางธรรมชาติของประเทศไทย เป็นการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งต้องพึ่งพาดตลาดในต่างประเทศหรือตลาดโลกเป็นสำคัญ ฉะนั้นภาวะความผันผวนของเศรษฐกิจโลก จึงส่งผลกระทบต่อระดับราคายางภายในประเทศอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

นอกจากการผลิตยางธรรมชาติของประเทศไทย จะมีลักษณะของการพึ่งตลาดในต่างประเทศแล้ว ยังปรากฏว่าตลาดส่งออกยางธรรมชาติของประเทศไทยมีการกระจุกตัวค่อนข้างสูง กล่าวคือในปีพุทธศักราช 2518 ประเทศไทยส่งออกไปยังตลาดในประเทศญี่ปุ่นประเทศเดียว ถึง 188,615 ตัน หรือประมาณ 56 เปอร์เซ็นต์ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด (334,952 ตัน) ในปีนั้นซึ่งจะเห็นได้ว่า ผลผลิตยางธรรมชาติของประเทศไทยมีแนวโน้มต้องพึ่งพาดตลาดญี่ปุ่นค่อนข้างสูง และในปัจจุบันก็ยังคงอยู่ในระดับสูง คือในปีพุทธศักราช 2530 มีการส่งออกยางไปถึงร้อยละ 45.4 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ดังรายละเอียดตามตารางในหน้าถัดไป²⁶ ซึ่งปริมาณที่ประเทศไทยส่งออกมีจำนวน 401,893 ตัน ของจำนวนทั้งหมดที่ส่งออก 885,913 ตัน ส่วนตลาดที่มีความสำคัญในลำดับรองลงมาคือ ตลาดในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา มีสัดส่วนการส่งออกไปประเทศดังกล่าวร้อยละ 15.3 และ 10.3 ตามลำดับ ของปริมาณการส่งออก ในปี พุทธศักราช 2530 จนในปีพุทธศักราช 2532 ประเทศไทยได้ส่งออก

²⁵ คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์, "นโยบายพัฒนายางพารา, " : หน้า 4

²⁶ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์, "นโยบายพัฒนายางพารา," (2532), หน้า 27

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าส่งออกทางธรรมชาติของประเทศไทย ปี 2526-2531 (มก.-กบ.) ทั่วประเทศ

ปริมาณ : ตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ	2526		2527		2528		2529		2530		2531 (มก.-กบ.)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ญี่ปุ่น	319,940	6,801	322,071	7,119	348,885	6,886	377,176	7,429	401,893	9,255	322,446	9,185
สาธารณรัฐประชาชนจีน	38,910	843	41,036	879	60,296	1,165	71,527	1,406	135,070	3,188	65,219	1,969
สหรัฐอเมริกา	69,052	1,526	65,701	1,464	81,630	916	86,437	1,751	91,142	2,124	84,883	1,737
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน	9,071	187	17,408	389	25,908	503	32,014	647	28,929	677	21,064	641
สิงคโปร์	53,859	1,049	71,489	1,596	47,319	916	39,405	711	59,899	1,399	51,197	1,460
มาเลเซีย	17,111	366	15,350	308	15,490	292	21,539	428	29,600	622	10,285	277
สาธารณรัฐเกาหลี	11,183	220	16,447	335	23,327	462	29,743	609	29,157	644	20,048	586
ไต้หวัน	5,809	122	8,963	192	17,370	349	23,112	476	26,664	637	37,192	1,243
ฝรั่งเศส	52	1	131	3	12,142	242	20,588	421	19,545	457	11,533	532
แคนาดา	6,735	151	13,395	296	9,050	174	3,300	61	11,577	279	6,498	180
ประเทศอื่น ๆ	23,338	521	19,930	423	48,576	662	56,016	1,117	54,437	1,217	50,076	1,732
รวม	555,060	11,787	591,919	13,004	689,963	13,567	760,857	15,116	885,913	20,539	660,391	19,318

ที่มา : กรมศุลกากร

ปี 2531 (มก.-กบ.) ข้อมูลเบื้องต้นจากกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ยางไปยังประเทศญี่ปุ่นเป็นจำนวน 466,419 ตัน และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นจำนวน 194,273 ตัน สหรัฐอเมริกาเป็นจำนวน 98,399 ตัน ซึ่งเมื่อเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์เป็นลำดับดังต่อไปนี้ ประเทศญี่ปุ่น 42.4 เปอร์เซ็นต์ สาธารณรัฐประชาชนจีน 18 เปอร์เซ็นต์ และสหรัฐอเมริกา 9 เปอร์เซ็นต์²⁷

4. องค์การทางระหว่างประเทศ

จากการที่ยางธรรมชาติเป็นสินค้าเกษตรที่มีองค์การทางระหว่างประเทศหลายองค์การเข้ามามีบทบาทและในส่วนนี้จะขอกล่าวรวมถึงสมาคมของเอกชนที่มีบทบาทในประเทศไทยด้วย โดยมีรัฐมีส่วนส่งเสริมให้เอกชนรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมและการที่รัฐบาลได้เข้าร่วมในองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับยางดังต่อไปนี้

1. สมาคมพ่อค้ายางไทย

เป็นสมาคมที่จัดตั้งขึ้นโดยผู้ประกอบการค้ายางที่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายแล้ว เมื่อพุทธศักราช 2511 มีสำนักงานตั้งอยู่ ณ เลขที่ 57 ถนนรองเมือง ซอย 5 แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อ

1. ส่งเสริมการประกอบการค้ายางพารา
2. สนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิกแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องต่าง ๆ

รวมทั้งเจรจาทำความตกลงกับบุคคลภายนอก เพื่อประโยชน์ร่วมกันในการประกอบการค้ายางสอดส่องและติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดการค้า ทั้งภายในและภายนอกประเทศเกี่ยวกับสินค้ายางพาราเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่การค้ายางพารา

²⁷สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, "สถิติยางประเทศไทย,"

3. ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบการค้าต่างประเทศ แลกเปลี่ยน และเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนข่าวสารการค้าต่างประเทศ
4. ขอสิทธิหรือเอกสารหรือขอทราบข้อความใด ๆ ของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินการค้าต่างประเทศ ทั้งนี้โดยความยินยอมของสมาชิก
5. ส่งเสริมคุณภาพสินค้าต่างประเทศให้เข้ามาตรฐาน ตลอดจนวิจัยและปรับปรุงวิธีการคัดชั้น การใช้แป้ง การห่อ ตลอดจนการค้าให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
6. ร่วมมือกับรัฐบาลให้การส่งเสริมการค้าต่างประเทศ
7. ทำความตกลงหรือวางระเบียบให้สมาชิกปฏิบัติหรืองดเว้นปฏิบัติ เพื่อให้การประกอบการค้าต่างประเทศ ดำเนินการไปโดยความเรียบร้อย
8. ประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างสมาชิก หรือระหว่างสมาชิกกับบุคคลนอกในการประกอบการค้าต่างประเทศ
9. ไม่ดำเนินการทางการเมือง
10. ถือสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์โดยการซื้อ หรือให้โดยเสน่หาหรืออุทิศ ให้เพื่อเป็นที่ทำการหรือดำเนินกิจการของสมาคม²⁸

สำหรับการดำเนินการของสมาคมอาจกล่าวได้ว่า ยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เนื่องจากบรรดาสมาชิกของสมาคมมิได้มีความตั้งใจที่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสมาคมอย่างจริงจัง และมีข้อสังเกตว่า ทั้งที่ประเทศญี่ปุ่นจะรับซื้อจากบริษัทที่เป็นสมาชิกของสมาคมพ่อค้าชาวไทยก็ตาม แต่เนื่องจากเจ้าของกิจการส่วนใหญ่เป็นคนต่างด้าว ตลอดทั้งทางประเทศสิงคโปร์ จะพยายามติดต่อกับบุคลากรที่มีความสามารถของสมาคมพ่อค้าชาวไทย 50 บริษัท เหลือเพียง 40 กว่าบริษัทเพื่อไปร่วมงานซึ่งเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาสมาคมอย่างมากและสภาพปัจจุบันความก้าวหน้าของสมาคมเป็นไปในทางที่ ถดถอยลง จากเดิมที่เคยมีสมาชิกกว่า

²⁸สมาคมพ่อค้าชาวไทย, "ข้อบังคับ, (กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์ฮ่องกง จำกัด), 2530, หน้า 2-3

2. RMA "Rubber Manufacturres Association" (สมาคมโรงงานอุตสาหกรรมยาง) ตั้งขึ้นเมื่อ พุทธศักราช 2472 ที่นิวยอร์กได้ริเริ่มออกระเบียบกฎเกณฑ์และมาตรฐานยางดิบแบบเก่า (Conventional Rubber) เน้นในเรื่องการผลิตยางแผ่นรมควันและยางเคปรตามความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมผู้ผลิตและผู้ขายในครั้งนั้น สมาคมพ่อค้ายางไทยและกองการช่างกรมวิชาการเกษตรเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติควบคุมยางเพื่อคุมทางมาตรฐานยางดิบ

3. IRQPC "International Rubber Quality and Packing Conferenec" การดำเนินงานของ RMA เป็นไปโดยไม่ราบรื่นเพราะเป็นการกำหนดโดยสมาคมที่ใช้ยางฝ้ายเดี่ยว ประเทศ-องค์การ สมาคมผู้ผลิตผู้ค้ายางและผู้ใช้ยางในประเทศอื่น ๆ จึงได้ก่อตั้งชมรม IRQPC นี้ขึ้นมาเพื่อปรับปรุงออกระเบียบกฎเกณฑ์กำหนดมาตรฐานจากยางดิบชนิดต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ชื่อว่า "Crude Rubber Type Descriptions and Packing Specification for Crude Rubber" พิมพ์เป็นสมุดปกเขียวรู้จักกันในนามของ "Green Book" ประกาศใช้เมื่อพุทธศักราช 2481 และได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขเรื่อยมาจนครั้งสุดท้ายเมื่อพุทธศักราช 2511 ได้มีการแก้ไขปรับปรุงใหม่ และประกาศใช้เมื่อ 1 มกราคม 2512 โดยเปลี่ยนชื่อองค์การเป็น IRQPC "International Standards of Quality and Packing for Natural Rubber Grades" (The Green Book) มีองค์การ-สมาคมผู้ค้าและผู้ผลิตและผู้ใช้ยาง 30 สมาคมจาก 19 ประเทศ รับรองและใช้กฎเกณฑ์ของ IRQPC นี้สมาคมพ่อค้ายางไทยเป็นสมาชิกของชมรมนี้ กองการช่างเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติควบคุมยาง เพื่อคุมทางมาตรฐานการหีบห่อ

4. IRA "International Rubber Association" (สมาคมยางระหว่างประเทศ) สมาคม RMA และ IRQPC ตั้งขึ้นโดยผู้ใช้อย่างและผู้ซื้อขายในยุโรปและสหรัฐอเมริกาเป็นส่วนใหญ่กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จึงมักไม่อำนวยประโยชน์แก่ผู้ผลิตระบบต่าง ๆ ผู้ผลิตต้องเสียเปรียบและเสียค่าใช้จ่ายสูง กลุ่มผู้ค้ายาง

ประเทศผู้ผลิตยาง ผู้ผลิตและผู้ใช้งานจึงได้ร่วมกันก่อตั้ง IRA ขึ้นในพุทธศักราช 2512 โดยถือจังหวะที่มีการผลิตยางธรรมชาติแบบใหม่ คือยางแท่งออกสู่ตลาด กำหนดกฎเกณฑ์ทางด้านค้ายาง สัญญาซื้อขาย บทลงโทษ ปรับ โดยประสานกับ IRRDB (International Rubber Research and Development Board ANRPC (Association of Natural Rubber Producing Countries) ในเรื่องการกำหนดมาตรฐานและคุณภาพยางแท่ง วิธีการตรวจสอบและให้ค่า รับรองหน่วยตรวจสอบคุณภาพยางของประเทศผู้ผลิตและพยายามดึงงานของ RMA และ IRQPC ส่วนที่ทำให้ผู้ผลิตเสียเปรียบมาไว้และดำเนินการโดย IRA ปัจจุบัน มีสมาคมองค์การ 37 สมาคม จาก 26 ประเทศ รวมทั้งสมาคมพ่อค้ายางไทย เป็นสมาชิกสมาคมนี้ สภาวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร เกี่ยวข้องทางด้านควบคุม ตามพระราชบัญญัติควบคุมทางด้านสัญญาการซื้อขายและควบคุมการส่งออก

5. IRRDB "International Rubber Research and Development Board" (สภาวิจัยและพัฒนายางระหว่างประเทศ) เป็นสภาตั้ง ขึ้นโดยความร่วมมือของสถาบันวิจัยและพัฒนายางธรรมชาติจากทุกทวีป ยกเว้น อเมริกากลางและอเมริกาใต้มีหน้าที่ควบคุมและวางนโยบายการวิจัยและพัฒนา ยางธรรมชาติ ประสานงานวิจัยและพัฒนายางระหว่างสถาบัน ที่เป็นสมาชิกและ สมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติเป็นตัวแทนทางวิชาการในนามสถาบันวิจัยยาง ที่เป็นสมาชิกทั้งหมด ในการประชุมระหว่างประเทศเกี่ยวข้องกับยางธรรมชาติ เช่น ISO (International Organization for standardization) IRSG (International Rubber Study Group) ฯลฯ ปัจจุบันมีสถาบันวิจัย 10 สถาบันรวมทั้งสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตรเป็นสมาชิกสภา

6. ANRPC "Association of Natural Rubber Producing Countries" (สมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ) ก่อตั้งในปีพุทธศักราช 2512 มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการประสานงาน ทางด้านนโยบายและดำเนินการผลิต ยางและค้ายางของสมาชิกประเทศ สนับสนุนส่งเสริมงานทางวิชาการยาง ระหว่างประเทศสมาชิก ดำเนินการเพื่อสร้างและยกระดับราคายางธรรมชาติ

ตามความเป็นธรรมมีเสถียรภาพปัจจุบันมีสมาชิก 7 ประเทศ คือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย สิงคโปร์ ศรีลังกา อินเดีย และปาปัวนิวกินี รัฐบาลได้มอบให้ กองการยาง กรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานในประเทศไทยดำเนินงานร่วมกับสมาคมนี้โดยดำเนินงานผ่านคณะกรรมการพิจารณาปัญหาเรื่องยางพารา กระทรวง เกษตรและสหกรณ์

7. IRSG "International Rubber Study Group"

(องค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ) ก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช 2491 โดย ตั้งใจจะให้ เป็นสมาคมสากลดำเนินการงาน ต่อเนื่องกับงานควบคุมการผลิตยาง Stevenson Scheme ที่มีก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมาได้ปรับปรุงหลักการใหม่ เป็นองค์การที่มีนโยบายประสานงานทางด้าน การผลิต การค้า และการใช้ยาง ทั้งยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับ 3 ฝ่าย คือ ประเทศ ผู้ผลิตยางธรรมชาติ ประเทศผู้ผลิตยางสังเคราะห์ และประเทศผู้ใช้ยางรวบรวม ข้อมูลในการผลิตการใช้ยาง และการประเมินการผลิต การใช้ยางทั้ง 2 ชนิด และประกาศให้ทราบล่วงหน้าเพื่อให้ประเทศสมาชิกได้วางแผนการผลิต การใช้ ให้อยู่ในภาวะสมดุลโดยไม่แข่งขันกันจนต่างฝ่ายต่างเสียหาย รัฐบาลได้มอบ ให้กองการยาง กรมวิชาการเกษตร (สมัยนั้น) เป็นหน่วยงานในนามของประเทศ ไทย ดำเนินงานกับสมาคมนี้ โดยดำเนินงานผ่านคณะกรรมการพิจารณาปัญหา เรื่องยางพารา ผู้อำนวยการกองการยางเป็นกรรมการบริหารของสมาคมนี้ โดยมีที่ปรึกษาเศรษฐกิจ และการคลังประจำสหราชอาณาจักรอังกฤษและยุโรปเป็น กรรมการบริหารสำรอง และร่วมประชุมในอังกฤษในกรณีที่มีผู้อำนวยการกองการ ยางไปประชุมไม่ได้

8. ISO "International Organization for Standardization"

(สถาบันมาตรฐานระหว่างประเทศ) มีหน้าที่ควบคุมและกำหนดมาตรฐานสิ่ง ประดิษฐ์และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ส่งขายในตลาดโลกรวมทั้งพิจารณากำหนดมาตรฐาน สูตรและวิธีการประดิษฐ์ ทดสอบคุณภาพของสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ รัฐบาลได้มอบให้ สถาบันมาตรฐานแห่งประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นสมาชิกและมอบ

หมายให้ศูนย์วิจัยการช่างสถาบันวิจัยการช่างกรมวิชาการเกษตร เป็นผู้ร่วมดำเนินการงานเฉพาะในเรื่องช่างและผลิตภัณฑ์ช่างให้ผู้ชำนาญการสถาบันวิจัยการช่าง กรมวิชาการเกษตร เป็นประธานประจำในคณะกรรมการมาตรฐานของกระทรวงอุตสาหกรรมในเรื่องนี้

9. ASEAN "Association of South-East Asian Nations" (สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) มีบทบาทด้านการตกลงร่วมมือกับญี่ปุ่นในเรื่องการลดการผลิตยางสังเคราะห์ และเพิ่มการใช้ยางธรรมชาติ ต่อมาได้ขยายงานเป็นความร่วมมือระหว่างญี่ปุ่นกับประเทศสมาชิกของสมาคม ในการพัฒนาคุณภาพและใช้ยางธรรมชาติสมาคมนี้ กระทรวงการต่างประเทศเป็นเจ้าของเรื่อง เมื่อได้ตกลงในโครงการร่วมมือช่วยเหลือและดำเนินงานแล้ว จึงได้มอบให้กองการช่าง กรมวิชาการเกษตร (ศูนย์วิจัยการช่าง) เป็นผู้ดำเนินการและได้ขอความร่วมมือจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ผู้ชำนาญการกองการช่างเป็นผู้แทนประจำในคณะเจ้าหน้าที่อาวุโสช่างในเรื่องนี้

10. INRC "International Natural Rubber Council" เป็นองค์การใหม่ที่มีการลงนามในสนธิสัญญา International Natural Rubber Agreement เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2519 และตั้งมนตรีเป็นทางการเมื่อ 10 มกราคม 2521 เป็นองค์การแยกออกมาจาก

ANRPC ภาษาไทยเรียกว่า "สภายางธรรมชาติระหว่างประเทศ" มีหน้าที่ควบคุมการผลิตการส่งออกจำหน่ายและสร้างผลิตภัณฑ์กันชนยางธรรมชาติ เพื่อควบคุมและยกระดับราคายางธรรมชาติ ให้อยู่ระดับที่สม่ำเสมอมิให้สูงหรือต่ำเกินไปปฏิบัติงานตามโครงการ "ยกระดับและรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ (Natural Rubber Price Stabilization Scheme) รัฐบาลไทยได้มอบหมายให้อธิบดีกรมวิชาการเกษตร และผู้ชำนาญการกองการช่าง กรมวิชาการเกษตรเป็นมนตรีและมนตรีสำรองของประเทศไทยประจำสภานี้

11. UNCTAD "United Nations Conference on trade and Development" (ที่ประชุมแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและพัฒนาแห่ง

สหประชาชาติ) ได้รับมติจากที่ประชุมของประเทศสมาชิกตามมติที่ 93 (IV) เดือนพฤษภาคม 2519 ให้ดำเนินการจัดระบบโลกทัศน์ของสินค้าต่าง ๆ เรียกว่า Integrated Programme for Commodity Arrangement 18 ชนิด โดยให้มีการจัดกองทุนร่วม (common Fund) เพื่อใช้ในการดำเนินงานตาม "แผนงานการจัดระบบโลกทัศน์ร่วม" ขางธรรมชาติเป็นโลกทัศน์ชนิดหนึ่งในแผนงานนี้ กรรมการพิจารณาปัญหาเรื่องขางพารา มอบหมายให้ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยขางกรมวิชาการเกษตร เป็นผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการประชุมเพื่อจัดตั้งระบบโลกทัศน์ของขางธรรมชาติ

12. ESCAP "Economics and Social Commission for Asia and the Pacific" มีโครงการที่เกี่ยวกับการจัดระบบและปรับปรุงโลกทัศน์ต่าง ๆ ที่ผลิตในภูมิภาคนี้ซึ่งมีขางเป็นโลกทัศน์หนึ่งในโครงการ งานส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนและช่วยเหลือ ANRPC ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการปรับปรุง แก๊ซ และพัฒนา

13. EC "European Economic Community" มีโครงการให้ความช่วยเหลือ เน้นด้านการพัฒนาการปลูกขางให้แก่เจ้าของสวนขางขนาดเล็กได้แก่ การเพิ่มผลผลิตขางในสวนขางเก่า และการปลูกขางทดแทนมันสำปะหลังและอ้อย

14. UNIDO "United Nations Industrial Development Organization" (องค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ) ตั้งขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2509 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเร่งรัดการอุตสาหกรรมในประเทศที่กำลังพัฒนา ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2518 เป็นต้นมาองค์การนี้ ได้ดำเนินการในโครงการให้ความร่วมมือพัฒนาอุตสาหกรรมตามมติที่ประชุมใหญ่ครั้งที่ 2 ณ ประเทศ เปรู โดยได้ตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มส่วนแบ่งในการผลิตอุตสาหกรรมในประเทศที่กำลังพัฒนาจาก 7 เปอร์เซ็นต์ ในปีพุทธศักราช 2518 เป็น 25 เปอร์เซ็นต์ ในปีพุทธศักราช 2543 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดตั้งระเบียบเศรษฐกิจ

ระหว่างประเทศขึ้นมาใหม่^{๒๐}

15. INRO (INRA) "International Natural Rubber Organizaton" (องค์การยางธรรมชาติระหว่างประเทศ)

วัตถุประสงค์และวิธีการบริหาร

องค์การยางธรรมชาติระหว่างประเทศ ดำเนินการภายใต้ความตกลงเรื่องยางธรรมชาติระหว่างประเทศ (INRA) เริ่มตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2522 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2523 มีวัตถุประสงค์รวม 9 ประการ แต่ที่สำคัญได้แก่

1. เพื่อคงไว้ซึ่งความสมดุลของอุปทานและอุปสงค์ยางธรรมชาติ เป็นการบรรเทาปัญหาการล้นและขาดตลาดของยางธรรมชาติ
2. เพื่อคงไว้ซึ่งสถานะเสถียรภาพทางการค้ายาง โดยไม่ก่อให้เกิดความผันผวนของราคาสูงมากเกินไป ซึ่งจะกระทบต่อผลประโยชน์ของผู้ผลิตและผู้ใช้ในระยะเวลาและก่อให้เกิดการรักษาราคายาง โดยปราศจากจากบิดเบือนแนวโน้มราคายางในระยะยาวที่เป็นผลประโยชน์ของผู้ผลิตและผู้ใช้
3. เพื่อขยายการค้าระหว่างประเทศ และการผลิตตลาดยางดิบและยางสำเร็จรูปยางธรรมชาติ
4. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันของยางธรรมชาติ โดยเร่งรัดการวิจัยและพัฒนายางเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาประสิทธิภาพในการแปรรูป การตลาด และการแจกจ่ายยางดิบยางธรรมชาติ
5. เพื่อเพิ่มความร่วมมือและการหารือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทางด้านอุปทานและอุปสงค์เพื่อประสานงานด้านโครงการวิจัยและความช่วยเหลือ

^{๒๐} อเนก โรจนไพบูลย์. การพัฒนาอาชีพการทำสวนยางในภาคใต้.

องค์การทางระหว่างประเทศ ปัจจุบันมีภาคี 32 ประเทศ เป็นประเทศ
ผู้ส่งออก 7 ประเทศ ผู้ส่งเข้า 25 ประเทศ การดำเนินงานขององค์การ มี
สำนักงานเลขาธิการประกอบด้วยบุคคลระดับผู้บริหาร 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ
บริหาร ผู้ช่วยผู้อำนวยการบริหารและผู้จัดการมูลภัณฑ์กันชน

การบริหารงานแบ่งออกเป็น 4 ฝ่ายได้แก่ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายดำเนินการ
มูลภัณฑ์กันชน ฝ่ายสถิติและเศรษฐศาสตร์ และฝ่ายมาตรการอื่น ๆ แต่ละฝ่ายมี
หัวหน้าฝ่ายและนักวิชาการประจำฝ่ายละ 1-2 คน

การดำเนินงานของแต่ละฝ่าย ของสำนักงานเลขาธิการอยู่ในความ
ควบคุมของคณะกรรมการแต่ละฝ่าย ซึ่งประกอบด้วยผู้ส่งออกและนำเข้า เป็น
กรรมการฝ่ายละ 6 ประเทศ นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการสารตราตั้งอีก 1
คณะกรรมการ

การดำเนินงานทั้งหมดของฝ่ายต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการ และ
การประชุมของคณะกรรมการจะต้อง รายงานให้คณะมนตรีทราบเพื่อรับรองหรือ
ชี้ขาดเป็นขั้นบันไดท้ายการประชุมตามปกติของความตกลง กระทำปีละ 2 ครั้ง
ยกเว้นคณะกรรมการธุรการกระทำปีละ 3 ครั้งเกี่ยวกับงบประมาณ

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานองค์การทางธรรมชาติระหว่างประเทศ ตั้งแต่เริ่ม
โครงการมูลภัณฑ์กันชนหรือตั้งแต่ตุลาคม 2523 จนถึง มกราคม 2530 มีดังนี้
งบประมาณองค์การได้เรียกเก็บเงินสมทบ จากภาคีเข้าบัญชีบริหาร
จำนวนประมาณ 233 ล้านบาท และเงินสมทบสุทธิเข้าบัญชีมูลภัณฑ์กันชน รวม 6
ครั้ง ประมาณ 9,282.9 ล้านบาท

มลฑกัทกักันชน องคัการไดัเข้าแทรกซงตลาคซื้อซางซาง จนถึงปัจจุบัน มีซางที่เก็บไวัในคลังสินค้าขององคัการที่มีซางแผ่นรมควันชั้นที่ 1 103,529 ตัน ซางแผ่นรมควันชั้นที่ 2 2,452 ตัน ซางแผ่นรมควันชั้นที่ 3 58,935 ตัน ซางแท่ง ISR 10 3,871 ตัน TSR 20 188,769 ตัน รวม 357,556 ตัน ซางจ้านวน ดังกล้าว เก็บไวัในคลังสินค้าในประเทศจ้านวน 30 แห่ง อยู่ในประเทศผู้ส่งออก 6 แห่ง จ้านวน 118,261 ตัน ในประเทศผู้ส่งเข้า 24 แห่ง รวม 239,295 ตัน

ผลกระทบของการเป็นภาคีองคัการซางระหว่างประเทศ

ผลการทบทจากรที่ประเทศไทยเป็นภาคีของความตกลงเรื่องซาง ระหว่างประเทศมีทั้งผลดีและผลเสีย สรุปได้ดังนี้

ผลดี

1. พยุงราคาให้อยู่ในสภาวะคงที่ ไม่ซ้ันลงมากนัก
2. กำหนดราคากลางให้อยู่ ในสภาวะที่ผู้ผลิตไม่ขาดทุนและผู้ใช้ซาง ไม่สูงเกินไป
3. หากราคาซางสูงเกินไปโดยไม่มีกรประนีประนอมราคา ให้อพอเหมาะแล้วในระยะซาวผู้ใช้อาจนำสิ่งอื่นมาทดแทน เช่น หันไปส่งเสริมการผลิต ซางธรรมชาติวาชูเล ขึ้นมาใช้แทนก็ได้
4. การซื้อซางเข้ามลฑกัทกักันชนนั้น เมื่อเรียกเก็บเงินไวแล้วและยังไม่ได้ซื้อซางประเทศไทยก็ยังสามารถเบิกและเมื่อซื้อซางแล้ว ซางส่วนนั้นก็เป็นของไทยเมื่อมีการจำหน่ายเมื่อไรก็จะได้รับเงินคืนพร้อมก้าร
5. หากไม่มีองคัการซางธรรมชาติระหว่างประเทศทำหน้าที่พยุงราคา แล้ว ผู้ใช้ก็ไม่มีควมสนใจมันใจเรื่องซาง เพื่อการบริโภคในอุตสาหกรรมซาง
6. ในปัจจุบันราคาซางแผ่นรมควันชั้นที่ 3 ประมาณ 17 บาทเศษต่อกิโลกรัมคาดกันว่า ถ้าไม่มีการพยุงราคาแล้วราคาอาจตกถึงประมาณ 8 บาทต่อกิโลกรัมก็อาจเป็นได้ซึ่งจะเกิดควมเสียหายแก่อุตสาหกรรมการผลิตซางอย่างใหญ่หลวง

7. หากไม่มีองค์การทางธรรมชาติมาดำเนินการพองราคาแล้ว รัฐบาลอาจต้องเข้าดำเนินการโดยสร้างมลภูมิตกกันตนเอง ซึ่งอาจต้องใช้งบประมาณหมุนเวียนสูงกว่านี้

8. การเป็นสมาชิกขององค์การ ฯ ทำให้ได้ทราบความรู้ ทำที่ ข้อมูลความเคลื่อนไหว ของราคาตลาดขางทั้งที่วิเคราะห์กันในระหว่างการประชุม การพบปะแลกเปลี่ยนกันเป็นการส่วนตัวระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่เข้าร่วมประชุม

9. องค์การทางธรรมชาติระหว่างประเทศ เป็นแหล่งกลางที่ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหา อุปสรรคในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการผลิต และการใช้ขาง โดยหาแหล่งเงินทุนอุดหนุนมาดำเนินการช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคร่วมกันซึ่งสมาชิกก็ได้รับประโยชน์ทางอ้อม

10. เพื่อเป็นการร่วมมือระหว่างประเทศผู้ผลิตขาง และเป็นการรักษาผลประโยชน์ของประเทศผู้ผลิต

11. จากการประเมินเบื้องต้น โดยกลุ่มเศรษฐกิจการขางศูนย์วิจัยขางส่งผลการลงทุนของไทยในการสมทบทุนดำเนินงานมลภูมิตกกันชน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2524-2528 ปรากฏว่าไทยได้ออกเงินสมทบทุนทั้งบัญชีมลภูมิตกกันชนและบัญชีบริหารรวม 815.7 ล้านบาทในขณะที่ไทยส่งออกขาง จำนวน 2.46 ล้านตัน ทำให้ชาวสวนขางได้รับราคาสูงเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.70 บาท จากมูลค่าส่งออกขางทั้งสิ้น 6,653 ล้านบาท และใช้ภายในประเทศอีกประมาณ 130,086 ตัน มูลค่าเพิ่มขึ้นกิโลกรัมละ 2.66 บาท จากมูลค่าที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด 346 ล้านบาท การลงทุนของรัฐจึงเท่ากับสนับสนุนการส่งออกกิโลกรัมละประมาณ 0.40 บาท หรือคิดเป็นอัตราส่วนของผลประโยชน์การลงทุนทั้งหมดเท่ากับ 5.36 จึงถือได้ว่าเป็นการคุ้มกับการลงทุนอย่างมาก

12. จากการประเมินผลกระทบของโครงการเสถียรภาพราคาขาง โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินสหรัฐ โดยใช้ Econometric models ระหว่างปีพุทธศักราช 2524-2527 ปรากฏว่าทำให้สหรัฐต้องเสียเงินซื้อขางเพิ่มขึ้น 19.4 เปอร์เซนต์ผู้ใช้อื่น ๆ ต้องเสียเงินเพิ่มขึ้น 19.0 เปอร์เซนต์ มาเลเซียมีรายได้

จากการส่งออกขางเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 19.2 เปอร์เซ็นต์ อินโดนีเซีย 25.5 เปอร์เซ็นต์ ไทย 21.8 เปอร์เซ็นต์ และผู้ผลิตอื่น ๆ ของโลก 24.9 เปอร์เซ็นต์³⁰

ผลเสีย

1. มีภาระที่จะต้องส่งเงินสมทบมลัทธิกัณฑ์กันชนเป็นงวด ๆ ตามระยะเวลาที่ตนได้ทำข้อผูกพันไว้

ต่อมาเนื่องจากสนธิสัญญาฉบับเดิมได้หมดอายุลงในวันที่ 22 ตุลาคม 2530 องค์การทางธรรมชาติฯ (INRO) จึงได้ให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างกลุ่มประเทศผู้ผลิตขาง 7 ประเทศ และกลุ่มประเทศผู้ใชขาง 25 ประเทศ ในระหว่างวันที่ 9-12 มีนาคม 2530 เพื่อพิจารณาร่างสนธิสัญญาฉบับใหม่ซึ่งมีอายุ 5 ปี และคณะมนตรีขางสามารถต่ออายุได้อีกไม่เกิน 2 ปี

เพื่อให้การดำเนินงานตามกลไกของมลัทธิกัณฑ์กันชนขาง ไม่บิดเบือนภาวะตลาดในระยะยาวจนเกินไป และเป็นการลดภาวะตลาดในระยะยาวจนเกินไป และเป็นการลดภาระทางการเงินของประเทศสมาชิกไม่ให้เพิ่มขึ้นมากนัก จึงมีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญบางประการในสนธิสัญญาขางธรรมชาติระหว่างประเทศ ดังนี้คือ

1. ให้พิจารณาปรับราคาแทรกแซงในทุก 15 เดือน จากที่กำหนดไว้เดิม 18 เดือน และถ้าราคาแจ้งเหตุตลาดสูงกว่าราคาปกติเริ่มปฏิบัติการขายหรือต่ำกว่าราคาเริ่มปฏิบัติการซื้อติดต่อกันกว่า 6 เดือน ให้ปรับราคาเสถียรภาพกลางเพิ่มขึ้น หรือลดน้อยลงร้อยละ 5.0 โดยอัตโนมัติ (อัตราการปรับราคาเสถียรภาพกลางอาจมากกว่าร้อยละ 5.0 ได้ในกรณีที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะมนตรีขาง) แทนที่กำหนดไว้เดิมไม่เกินร้อยละ 5.0

³⁰ สุจิต พรหมเดช, "ประเทศไทยกับองค์การระหว่างประเทศ," รายงานการสัมมนาขางพาราแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 เรื่องการพัฒนาการผลิตและอุตสาหกรรมขางเพื่อใช้ในประเทศและส่งออก, ณ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. (12-15 พฤศจิกายน 2530), หน้า 276

2. ในกรณีที่ปริมาณขายในมุลภัณฑ์กันชนสูงถึง 300,000 เมตริกตัน ถ้าต้องซื้อขางเข้ามุลภัณฑ์ฯ อีกได้ปรับราคาเสถียรภาพกลางลงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 หรือถ้าต้องการขายขางออกจากมุลภัณฑ์กันชนให้ปรับ ราคาเสถียรภาพกลาง ขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 เว้นแต่คณะมนตรีจะมีมติให้ปรับราคาเสถียรภาพกลาง ในอัตราที่มากกว่าร้อยละ 3.0 ส่วนสนธิสัญญาฯ ฉบับเดิมให้ปรับราคาเสถียรภาพ กลางลดลงหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.0 หรือปรับในอัตราที่แตกต่างกันออกไปได้ตามที่ คณะมนตรีมีมติเห็นชอบ

3. ในกรณีที่ได้ซื้อขางเข้ามุลภัณฑ์ฯ ครบ 400,000 เมตริกตันแล้วจะ นำมาตรการมุลภัณฑ์ฯ ฉุกเฉินมาใช้เพื่อให้ซื้อขาง เข้ามุลภัณฑ์ฯ ได้อีก 150,000 เมตริกตัน ก็ต่อเมื่อราคาแจ้งเหตุตลาดสูงกว่าราคาประกันขั้นต่ำไม่ถึง 2 เซ็นต์สิงคโปร์/มาเลเซีย ในทางตรงข้าม ผู้จัดการมุลภัณฑ์กันชนจะขายขางออก จากมุลภัณฑ์กันชนฉุกเฉิน (สต็อกขาง 150,000 เมตริกตันสุดท้าย) ได้ในกรณีที่ ราคาแจ้งเหตุตลาดต่ำกว่า ราคาประกันขั้นต่ำไม่ถึง 2 เซ็นต์สิงคโปร์/มาเลเซีย

ส่วนสนธิสัญญาฯ ฉบับเดิมกำหนดให้ใช้มุลภัณฑ์กันฉุกเฉินได้ตามความ เห็นชอบของคณะมนตรีโดย ผู้จัดการมุลภัณฑ์กันชน จะซื้อขางเข้ามุลภัณฑ์กันชน ฉุกเฉินเมื่อราคาแจ้งเหตุตลาดอยู่ระหว่างราคาเร่งปฏิบัติการซื้อและราคาประกัน ขั้นต่ำ และจะขายขางออกจากมุลภัณฑ์ฉุกเฉิน เมื่อราคาแจ้งเหตุตลาดอยู่ระหว่าง ราคาเร่งปฏิบัติการขายกับราคาประกันขั้นสูง

4. คณะมนตรีไม่มีอำนาจ ให้การกู้ยืมเงินเพื่อนำมาใช้ใน การดำเนินงาน มุลภัณฑ์กันชนยกเว้นการกู้ยืมเงินจากกองทุน (Common Fund) ของคณะ กรรมการว่าด้วยการค้าและการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNCTAD) ต่างจาก สนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือเรื่องขางธรรมชาติระหว่างประเทศฉบับเดิม ที่ให้อำนาจคณะมนตรีกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานมุลภัณฑ์กันชน โดยมีรัฐบาล ของประเทศสมาชิกและสินค้าในมุลภัณฑ์กันชนเป็นหลักประกัน

สนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือเรื่องขางระหว่างประเทศฉบับใหม่นี้ จะ มีผลใช้บังคับถาวร เมื่อประเทศสมาชิกให้สัตยาบันครบทุกประเทศ ภายในวันที่ 1

มกราคม 2532³¹

จากการปรับปรุงราคาลดลง 5 เปอร์เซ็นต์ ขององค์การยางธรรมชาติ ระหว่างประเทศ ตามที่มีการประชุมคณะมนตรียางธรรมชาติระหว่างประเทศ (INRO) เมื่อวันที่ 2-13 กรกฎาคม 2533 ที่ประเทศมาเลเซียคณะมนตรีได้ ทบทวนราคาเสถียรภาพกลาง ซึ่งครบ 15 เดือน ปรากฏว่าราคาบอกเหตุตลาด (DMIP) เฉลี่ย 6 เดือน จนถึงวันที่ 9 กรกฎาคม 2533 อยู่ที่ระดับ 182.92 มาเลเซีย/สิงคโปร์เซ็นต์ต่อกิโลกรัม ซึ่งต่ำกว่าระดับราคา "อาจซื้อ" 185 มาเลเซีย/สิงคโปร์เซ็นต์ต่อกิโลกรัม ซึ่งปรับราคาเสถียรภาพลงร้อยละ 5 เป็นดังนี้ คือ

ก. ราคาอาจซื้อและต้องซื้ออยู่ที่ระดับ 176 และ 166 มาเลเซีย/ สิงคโปร์เซ็นต์ ต่อกิโลกรัม

ข. ราคาเสถียรภาพกลางจากเดิม 218 ลงเหลือ 207 มาเลเซีย/ สิงคโปร์เซ็นต์ต่อกิโลกรัม

ค. ราคาอาจขายและต้องขายอยู่ที่ระดับ 238 และ 249 มาเลเซีย/ เซนต์ต่อกิโลกรัม³²

ดังมีรายละเอียดตามร่างในหน้าถัดไปดังนี้

³¹สถาบันวิจัยยางกรมวิชาการเกษตร, "ข่าวสถาบันวิจัยยาง," 3, (ธันวาคม 2531), หน้า 2

³²สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, "รายงานสภาวะตลาด ยางธรรมชาติ," 12, (กรกฎาคม 2533), หน้า 3

ตารางที่ 6 ระดับราคาข้างต่างๆ ของความตกลงเรื่องยางธรรมชาติ
(เปลี่ยนแปลง 11 กรกฎาคม 2533)

ระดับราคา	ระดับราคา มาเลเซีย/สิงคโปร์เซ็นต์/กก.	ราคาภาคใหญ่ บาท/กก.	ราคาชาวสวน บาท/ กก.
ราคาประกันขั้นสูง (Upper Indicative Price)	270 M/S (31.50)	28.50	27.20
ราคาเร่งปฏิบัติการขาย (Upper Triggered Action Price)	249 M/S (29.05)	26.05	24.75
ราคาเริ่มปฏิบัติการขาย (Upper Intervention Price)	238 M/S (27.77)	24.77	23.47
ราคาเสถียรภาพกลาง (Reference Price)	207 M/S (24.15)	21.15	19.85
ราคาเริ่มปฏิบัติการซื้อ (Lower Intervention Price)	176 M/S (20.53)	17.53	16.23
ราคาเร่งปฏิบัติการซื้อ (Lower Thiggered Action Price)	166 M/S (19.37)	16.37	15.07
ราคาประกันขั้นต่ำ (Lower Indicative Price)	150 M/S (17.50)	14.50	13.20

ที่มา : สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร